

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA **DECEMBER 2022**

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

---

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 9. 2. 2023

Končna redakcija: 9. 2. 2023

Pripravili: Marica Uršič Zupan in Katja Karlin Musulin

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za december 2022

Zadnji mesec v letu je prinesel velik preobrat: občuten padec odzivov na televizijo in njen Informativni program. Od skupno 176 odzivov se jih je samo 67 (38 odstotkov) nanašalo na TV Slovenija. S tem je postal december mesec z daleč najnižjim deležem odzivov na televizijo, saj se je v povprečju v letu 2022 nanjo nanašalo kar 63 odstotkov vseh odzivov. Tudi delež odzivov na informativne vsebine TV Slovenija, ki so bili vse leto v ospredju, je padel na skromnih 20 odstotkov vseh odzivov.

A to ne zmanjšuje teže posameznih odzivov. Med sicer manjšim številom odzivov na Informativni program je bilo nekaj resnih očitkov na zadnjo oddajo RTV Slovenija danes in jutri, ki je bila na sporedu že 29. 11. 2022, večina odzivov pa je do varuhinje prišla decembra. Med njimi tudi pritožba Aktiva novinarjev Informativnega programa TV Slovenija. Varuhinja je nekaterim očitkom pritrdila. Ni pa pritrdila očitku gledalke o kršitvah v pogovoru s predsednico Državnega zbora na TV SLO 1. Najštevilčnejši so bili decembra sicer odzivi na obnašanje treh voditeljev informativnih oddaj TV Slovenija do drugih voditeljev.

Na televizijo, radio in MMC se je nanašala pripomba o lokalnih volitvah, na televizijo in MMC pa pritožba o gostovanju županskega kandidata v dveh oddajah Razvedrilnega programa med volilno kampanjo. Protest gledalca so izzvali posnetki krutega ravnanja z živalmi v napovedniku Dnevnika, gledalke pa, ker TV Slovenija ni prenašala primopredaje poslov v predsedniški palači. Dva odziva sta se nanašala na konflikt interesov zaradi nastopanja novinarjev v oglasih. V enem primeru je novinar s kršitvijo takoj prenehal, v drugem je varuhinja ponovno opozorila na nujnost ureditve udeleževanja novinarjev na družbenih omrežjih. Koristni sta bili dve jezikovni pripombi: na izraz »gluhonem« in na umestitev istrskih vasi v »zaledje« namesto v »osrčje« Istre; brez odziva ni ostal niti način izbora pesmi za Evrovizijo 2023.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
RTV Slovenija danes in jutri: Javna razprava o delovanju RTV Slovenija, 29. 11.	4
Napovednik Dnevnika, 12. 12.: posnetki krutega ravnanja z živalmi v klavnici	9
Dnevnik, 17. 12.: Velik delež poročanja o nogometu na Hrvaškem	11
Slovenska kronika, 17. 12.: Je izraz "gluhonem" res neprimeren	12
Odmevi, 13. 12.: Poročanje o govoru premiera Roberta Goloba v Bruslju	14
Pogovor s predsednico Državnega zbora, 29. 12.: očitki voditeljici	16
Pohvale	17
Kritiki.....	18
Kritike na napovedi sodelavcev	18
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	21
O zavijanju daril in Božičku	21
Bo oddaja Prva Sveta noč še kdaj na sporedu?	21
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	22
Zakaj pesmi za Evrovizijo ni izbralo občinstvo?	22
Vnaprej posneta oddaja Dobro jutro med šolskimi počitnicami.....	23
Pohvala	24
IV. ŠPORTNI PROGRAM.....	24
Nič o Svetovnem prvenstvu v jazz-baletu in modernem plesu v Podčetrtku.....	24
Izražanje komentatorja Mitje Vilerja v studiu	25
Pripombi na delo komentatorjev	26
V. SPLOŠNO.....	27
Intervju, 4. 12.: na sporedu veliko kasneje kot običajno.....	27
Večkratno predvajanje oddaj	27
Zakaj na TV Slovenija voščite samo Srečno novo leto?	29
Primernost glasbenega spota skupine Laibach	29
Pohvala	30
RADIO SLOVENIJA.....	31
I. RADIO PRVI	31
O izbiri gostov v oddaji Intelekt, 4. 10. - dodatno	31
Pohvala	32
MMC.....	32
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	32
Primerjava nogometa z umetnostnim drsanjem.....	32
Manjkajoča deklaracija Ubranimo zgodovino spet dostopna	33

Očitek gledalca: Premalo kulturnih vsebin na teletekstu.....	34
Teletekst: Zakaj ni objavljen tudi šport na TV SLO 3	35
Zakaj se teletekst ne posodablja redno.....	35
II. UPORABNIŠKE VSEBINE.....	36
III. STORITVE	36
Glasnost aplikacije RTV 365 in arhiviranje sej Programskega sveta.....	36
Kako spremeniti barvo TV portala.....	37
RTV SLOVENIJA	39
I. JEZIKOVNA KULTURA.....	39
Krkvavče niso v zaledju, temveč v osrčju Istre	39
Dopisnik z Balkana ali balkanski dopisnik.....	42
II. OGLAŠEVANJE.....	42
Še vedno moteča TV prodaja.....	42
III. TEHNIČNE ZADEVE.....	43
Blokirani športni prenosi na TV SLO 3	43
Tarča, 15. 12.: slike na zaslonih v mizah oddaje Tarča v čudnih barvah	44
Kakovost zvoka v papeževi božični poslanici mestu in svetu	45
IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM.....	46
Dnevnik: površno podnaslavljanje in prekrivanje podnapisov.....	46
V. VARUHINJA	47
Pohvala gledalke.....	47
Voščila gledalk in gledalcev	47
VI. SPLOŠNO.....	48
Nasprotje interesov: nastop voditelja in novinarja TV Slovenija v oglasu	48
Novinar in oglaševanje na družbenih omrežjih.....	50
Zakaj RTV Slovenija ni prenašala primopredaje v predsedniški palači.....	51
Prevečkrat predvajano voščilo »Blagoslovljen in miren Božič«	53
Priponka, ki jo na suknjiču nosi voditelj Dnevnika, ni oglas	53
Pokrivanje lokalnih volitev 2022 na radiu, televiziji in MMC-ju.....	55
Gostovanje kandidata na lokalnih volitvah v TV oddajah v predvolilnem času	57
Pohvala	60
Mnenje	62
STATISTIKA.....	63

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

RTV Slovenija danes in jutri: Javna razprava o delovanju RTV Slovenija, 29. 11.

Zadnja, šesta iz niza pogovornih oddaj RTV Slovenija danes in jutri, je bila na sporedu 29. novembra, dva dni po glasovanju na treh zakonodajnih referendumih. Na oddajo, v kateri se je voditeljica z gosti pogovarjala o tem, kdaj bo novela uveljavljena v praksi in kaj to pomeni za RTV Slovenija, se je odzvalo 6 gledalk in gledalcev. Vsi odzivi, z izjemo ene pohvale, so bili kritični. Gledalci so očitali neprofesionalnost, pristransko vodenje oddaje, neprimerno sestavo gostov, zlasti vabilo direktorju Psihiatrične klinike, obračun z zaposlenimi, pri čemer v oddajo ni bil povabljen nihče od zaposlenih. Povzemamo odzive:

»Ogorčena sem spremljala še zadnjo oddajo RTV danes jutri z voditeljico Vido Petrovčič. Moja pritožba je namenjena pristranskemu vodenju oddaje, javnemu šikaniranju zaposlenih v Informativnem programu, ki leto dni opozarjajo na škodljive odločitve vodstva, in izboru gostov. Tudi gospa Petrovčič je del Informativnega programa, njeno mnenje je očitno drugačno od mnenja nekaterih njenih kolegov. To ni sporno. Absolutno pa je nesprejemljivo, da se kot voditeljica od lastnih mnenj ne zmore distancirati. V oddaji je med drugim namigovala, da s stavko zaposleni "mobingirajo" tiste, ki ne stavkajo. Zakaj nismo slišali strani stavkajočih, kolektiva ali kogarkoli, ki bi predstavil še drugo stran, kar je običajno in profesionalno? Cenzura drugega mnenja in prepovedani gosti, to je bila ta oddaja. Vrhunec izbora gostov pa bil direktor psihiatrične klinike, od katerega je voditeljica želela oceno psihičnega zdravja tistih, ki stavkajo. Da gospod Zalar ni bil primeren gost, je bilo jasno že na začetku oddaje, ko je povedal, da referendumске kampanje ni spremljal. Torej je bil v oddajo povabljen izključno zato, da javno in brez možnosti zagovora ocenjuje psihično stanje kolegov gospe voditeljice, ki in ker razmišljajo drugače od nje. Za javni RTV nesprejemljivo, neprofesionalno in zelo pristransko.« (M. T. H.)

»Po nizu milo rečeno pristranskih oddaj *RTV Slovenija danes in jutri* smo z začudenjem spremljali še zadnjo, poslovilno oddajo Vide Petrovčič na to temo. Presenetilo nas je, da se je zdelo voditeljici v oddajo primerno povabiti direktorja Psihiatrične klinike. Čeprav predreferendumskih oddaj ni spremljal, kot je dejal, se je zdelo voditeljici vseeno primerno prav njega vprašati po mnenju o političnosti novega zakona. Res, zanimivo. Da o obračunu z zaposlenimi, ki stavkajo že več kot pol leta, in vsemi ostalimi, ki se za boljši RTV borijo še veliko dlje, sploh ne govorimo. V to smer je voditeljica peljala ves zadnji del pogovora in skušala od direktorja Psihiatrične bolnišnice izsiliti psihološko oceno tistih, ki niso tiho pristali na uničevanje programa. /.../

Iskreno ne razumemo, komu je bila takšna ocena namenjena. Glede na to, da na RTV ni »več« prepovedanih gostov, ne razumemo, zakaj v oddajo ni bil vabljen noben od predstavnikov zaposlenih, o katerih naj bi sodil direktor Psihiatrične klinike. Menimo, da so bili še enkrat več porušeni profesionalni standardi. **(IO Aktiva Informativnega programa TV Slovenija)**

»Po tem, ko sem si večkrat ogledal zadnjo po-referendumsko oddajo RTV SLO danes in jutri, ki je bila predvajana 29. 11. 2022, sem se vendarle odločil, da vam pišem in vložim tudi uradno pritožbo nad oddajo, ki je nevedna naziva oddaja.

Svoj zgornji komentar utemeljujem z naslednjimi dejstvi:

- Voditeljica oddaje Vida Petrovčič je oddajo (kot tudi vse prejšnje, tako v času pred referendumom, kot v sami kampanji) vodila izrazito pristransko, navijaško in povsem v neskladju z osnovnimi novinarskimi in voditeljskimi ter uredniškimi standardi.

- Če se osredotočim le na zadnjo oddajo, je že njena izbira gostov jasno pokazala, v katero smer namerava voditi oddajo. In to kljub temu, da je bila oddaja na sporedu dva dni po referendumu. Dva direktorja znotraj RTV sistema, pravni strokovnjak, in pozor: direktor Psihiatrične bolnišnice; to so po oceni voditeljice dva dni po znanem izidu referenduma edini relevantni gostje, ki lahko razpravljajo o nadaljnji usodi te institucije. Drži, da je na začetku oddaje voditeljica in urednica objavila krajši pogovor z ministrico za kulturo, a še v tem pogovoru se ni zmoгла izogniti nekaterim zavajajočim vprašanjem (za njo verjetno kar dejstvom) glede dviga »RTV naročnine« oz. prispevka. /.../

- Glede na vaše ugotovitve iz Poročila o »primeru Pfeiffer-Krajnc«, kjer /.../ trdite, da pomanjkljiva notranja komunikacija za širšo javnost ni pomembna, torej lahko sklepam, da širše javnosti prav tako ne zanimajo notranji »zastrupljeni« odnosi med posamezniki v RTV hiši, na katere je v nekaterih trenutkih voditeljica skorajda omalovažujoče insinuirala in gostom te njene osebne ugotovitve skušala »položiti« v usta. Naj nanizam samo nekaj njenih vprašanj, ki jih je postavila gostom:

VIDA PETROVČIČ: Gospod Kučič, tudi za vas pravzaprav, ker vi gledate v prihodnost televizije, vi ste ministrstvo za kulturo, boste nastavili nove vodje oziroma vplivali, kakor koli. Torej prihodnost na televiziji je bolj vaša kot naša tule. Zdaj, kaj bi vi naredili? Boste vi omogočili recimo, da državljani sodelujejo v spletni klepetalnici ali ne?

VIDA PETROVČIČ: Vprašanje za doktorja Zalarja, spet malce psihološko. Tu imamo več interesov, vztrajanje na nekih interesih, kaj menite, za kakšen pojav gre? Pravzaprav smo priča tudi mogoče bi lahko rekli, v kolektivu je tak nemir, je nek mobing, mobing med zaposlenimi, med enim, ki stavkajo, na tiste, ki ne stavkajo, ne upošteva se pravzaprav pravice, da pač ne stavkaš. A razumete? To je neko, ene izredne razmere so resnično. Kaj bi morali storiti in kako bi lahko rešili nek tak tim, da bi spet delal? Do česa je prišlo? Kako so se lahko intelektualci znašli v takih razmerah, da objavljajo take nenavadne laži na spletu, da tako blatijo kolege?

VIDA PETROVČIČ: Ampak recimo, marsikoga je pa presenetilo to nepriznavanje neke avtoritete. Recimo, če je nekdo postavljen na položaj direktorja, urednika, nekoga, ki odloča in ki tudi odgovarja za te odločitve, mu kar na lepem nekdo ne prizna avtoritete. Za kaj gre v tem primeru?

Če se torej omejim samo na ta vprašanja, je jasno, da je voditeljica pred celotno javnostjo »prala notranje umazano perilo«, kar ste v vašem mnenju očitali tudi dnevni urednici in voditelju v primeru »Pfeiffer-Krajnc«. Po mojem mnenju torej v primeru Vide Petrovčič ne morete ugotoviti prav nič drugačnega.

Glede na vse zgoraj navedeno in tudi glede na izjavo direktorja Televizije Uroša Urbanije v tej isti oddaji, da odslej ni več seznama prepovedanih gostov (za katerega še vedno čakamo, da bo nekje objavljen, ker sam z njim nisem seznanjen) in da se zavzema za pluralnost mnenj, ki jih mora javnost slišati, odločno protestiram tudi zaradi dejstva, da se voditeljica ni niti potrudila in o vseh obtožbah, ki jih je prek svojih vprašanj izlila na »stavkajoče novinarje, ki da izvajajo mobing nad nestavkajočimi«, »njimi«, za odziv oz. komentar zaprosila kogarkoli od njih. Morda predstavnika sindikata, Kolektiva, stakovnega odbora? Verjamem, da je v dolgoletni karieri svoje prispevke in oddaje ustvarjala na način, da se je potrudila poiskati tudi mnenje druge strani. Zato ne razumem, kje se je tokrat izgubila njena želja po profesionalnem delu? /.../« (G. D.)

»Zvečer sem gledala oddajo gospe Vide Petrovčič na temo RTV. Vsakemu je jasno, kam pes taco moli: z udeležbo psihiatra bi radi proglasili stavkajoče za vzrok vseh težav na RTV.« (A. Z. Š.)

»Ponovno protestiram nad oddajami na TV1. Gospa Vida Petrovčič je /.../ očitno pristranska /.../« (S. S.)

Varuhinja je vse odzive v anonimizirani obliki posredovala urednici in voditeljici oddaje **Vidi Petrovčič**, ki je nanje odgovorila:

»O udeležbi direktorja Psihiatrične klinike dr. Bojana Zalarja v oddaji:

V času od sprejetja novele zakona o RTV Slovenija 14. julija 2022 do referendumu o tem zakonu 28. novembra 2022 in še danes so stavkajoči kolegi novinarji javno in prek spleta neprestano blatili, žalili, napadali in kakorkoli drugače diskriminirali kolege, ki se iz kateregakoli razloga niso strinjali z novo predvideno novelo zakona o RTV SLO in z novinarsko stavko. Najbolj zavržno je bilo v tem času in je še vedno napadanje mlajših novinarskih kolegov, ki so se na novo pridružili novinarskemu kolektivu, in so se zaradi javnih in anonimnih napadov znašli v hudih osebnih stiskah. Nestavkajoči novinarski kolegi so bili in so še vedno vse (tudi psi), samo ljudje ne! Vsa ta blatenja, žaljivke in posmehovanja so še vedno na ogled na medmrežju, na spletu, na avtorskih in anonimnih portalih ter družbenih omrežjih in tam bodo za vedno tudi ostala, saj na spletu ni mogoče nič izbrisati. Stavkajoči novinarji so s tem povzročili trajno, osebno – etično in

materialno škodo svojim nestavkajočim kolegom, medtem ko napadeni novinarji niso odgovarjali z osebnimi žaljivkami.

To toksično vzdušje, ki so ga in ga še vedno ustvarjajo stavkajoči novinarji, stavka namreč še vedno ni končana, je vzbudilo v javnosti veliko zgražanja in vprašanj, kako je mogoče, da so izobraženi in politično neopredeljeni intelektualci, kar naj bi novinarji RTV SLO bili, v svojih komentarjih in odzivih ter v političnem aktivizmu padli na tako raven. To je bil razlog za povabilo direktorja psihiatrične klinike dr. Bojana Zalarja v oddajo. Ne le, da je kot klinični psiholog lahko ocenil človeške reakcije in obnašanje, temveč je tudi kot direktor javnega zavoda lahko komentiral vodenje take javne ustanove, kjer so direktorji praviloma bolj na udaru javnosti in zaposlenih kot v gospodarskih družbah. Povabljen je bil, da je lahko spregovoril tudi o tovrstnih lastnih izkušnjah. Dr. Bojan Zalar ni rekel, da ni spremljal oddaj RTV SLO danes in jutri, pač pa da ni spremljal kampanje o noveli zakona. Povabljen je bil namreč, da oceni celotno kampanjo in ne le stavko na RTV SLO. Oddaja RTV SLO danes in jutri, ki je bila na sporedu 29. novembra 2022, je komentirala pojave in ne posameznikov! Voditeljica oddaje ni z nobenim vprašanjem in mnenjem namigovala, da bi stavkajoči »mobingirali« nestavkajoče in da bi bili stavkajoči vzrok vseh težav na RTV SLO. Kot voditeljica oddaje nisem niti v nobeni od oddaj o noveli zakona o RTV SLO, niti na spletu, niti anonimno, niti javno nikoli blatila RTV Slovenija niti kogarkoli od svojih kolegov.

- Zakaj v oddaji RTV SLO danes in jutri, 29. novembra 2022 ni bilo nobenega od stavkajočih novinarjev?

Oddaje RTV SLO danes in jutri, ki sem jih urejala in vodila, so bile namenjene javni razpravi o noveli zakona in ne stavkovnim pogajanjem ter medsebojnemu obračunavanju med stavkajočimi in vodstvom. Stavkajoči so svoja stališča razlagali v drugih oddajah RTV Slovenija in na javnih dogodkih po vsej Sloveniji in so bili medijsko v celoti in izčrpno pokriti.«

UGOTOVITVE varuhinje z MNENJEM:

»Z mnenjem enega od pritožnikov, da gre v primeru oddaje RTV Slovenija danes in jutri, ki je bila na sporedu 29. 11. 2022, za podoben primer »pranja notranjega perila RTV Slovenija« kot v primeru »Pfeiffer-Krajnc« ([mesečno poročilo za avgust](#)), **se ne strinjam**. V primeru Pfeiffer-Krajnc je šlo za problem neprimerne notranje komunikacije glede uvrstitve enega prispevka v Dnevnik, torej za delovni proces, ki za širšo javnost in javni interes ni pomemben. V primeru zadnje v nizu oddaj RTV Slovenija danes in jutri pa je bilo v ospredju – kar se notranjih razmer na RTV Slovenija tiče – širše in dlje časa trajajoče dogajanje znotraj RTV Slovenija, povezano tudi z novelo zakona o RTV Slovenija.

Zato je to bila primerna vsebina (kot ena od podtem) za preferendumsko oddajo. **Toda če je urednica v vsebinsko zasnovo oddaje umestila tudi razmere na RTV Slovenija, vključno z odnosi med zaposlenimi, bi morala temu primerno zasnovati tudi sestavo**

gostov in vanjo povabiti tudi predstavnika zaposlenih. Urednica tega ni storila, s čimer je kršila točko 2.3 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija. Njena utemeljitev, da stavekajočih ni povabila zato, ker so imeli dovolj priložnosti, da so svoja mnenja povedali v drugih oddajah, je napačna, saj točka **2.3 Poklicnih meril, ki določa uravnoteženost sporočanja, pravi: »Če je le mogoče, mora novinar za določen prispevek ali oddajo najti predstavnike vseh vpletenih (prizadetih) strani ali nazorov«**. Če je torej le mogoče, je potrebno zagotoviti uravnoteženost v vsaki oddaji, v nizu oddaj pa samo, če to v eni oddaji ni mogoče. V tej oddaji bi bilo sodelovanje zaposlenih možno zagotoviti. Te neuravnoteženosti ni izravnal niti niz šestih oddaj, saj v nobeni od njih ni sodeloval nihče od stavekajočih ali zaposlenih, o katerih je tekla beseda v zadnji oddaji. Poleg odsotnosti predstavnika zaposlenih je imela **sestava gostov še eno napako - preveliko težo vodstva RTV Slovenija**, saj sta bila v oddaji med petimi gosti kar dva predstavnika vodstva (generalni direktor RTV Slovenija Andrej Grah Whatmough in direktor TV Slovenija mag. Uroš Urbanija), z »druge« strani pa samo Lenart J. Kučič, svetovalec ministrice za kulturo. **Štiriminutni uvodni pogovor z ministrico za kulturo dr. Asto Vrečko neuravnoteženosti oddaje ni dovolj zmanjšal.**

V oddaji sta kot strokovnjaka sodelovala še prof. dr. Igor Kaučič, redni profesor na Pravni fakulteti v Ljubljani, kar je bila pravilna izbira, saj je pojasnil veliko neznank glede uveljavitve zakona, in psiholog dr. Bojan Zalar, direktor Psihiatrične klinike Ljubljana, glede katerega je med pritožniki največ pripomb. **Strokovnjak s področja psihologije je za pogovorno oddajo po koncu referendumске kampanje načeloma primeren gost. Toda voditeljica bi ga morala predstaviti kot psihologa, ne kot direktorja Psihiatrične klinike**, saj ima psihiatrija v delu javnosti (žal) negativen prizvok bolezenskega stanja. **Ustrezno predstavitev od voditeljev in urednikov terja tudi točka 9.3 Poklicnih meril**, ki pravi, da morajo o gostujočem komentatorju (kar so tudi gostje v pogovorni oddaji žanra okrogla miza) gledalcem »predstaviti vse pomembne podatke o komentatorju, da bodo lahko oblikovali svoje mnenje o njegovih stališčih in mnenjih«.

Poleg sestave gostov je bila v oddaji problematična tudi izvedba vsebinske zasnove, ki se je nekajkrat porušila zaradi napačnih vprašanj napačnim sogovornikom. V napovedniku oddaje je bilo zapisano, da »bomo z analitiki komentirali izid referendumа o noveli Zakona o RTV Slovenija in odgovorili na nekatera vprašanja, ki jih je javnost zastavljala v času pred referendumsko kampanjo. Govorili bomo tudi o prihodnosti javne radiotelevizije.« Za teden po referendumu je bila tako zasnovana tema oddaje primerna. Izvedba pa temu orisu vsebinske zasnove ni sledila v celoti. Primeren tej vsebinski zasnovi je bil uvodni pogovor z ministrico za kulturo dr. Asto Vrečko (4 minute), primerna so bila tudi nekatera vprašanja gostom: svetovalcu ministrice za kulturo o namerah ministrstva z RTV Slovenija, dr. Igorju Kavčiču o skrajšanju roka za uveljavitev zakona in o možnih pritožbah, ki bi uveljavitev zadržale, direktorju TV Slovenija o Programsko-produkcijskem načrtu RTV Slovenija za leto 2023, generalnemu direktorju RTV Slovenija o finančnem načrtu za leto 2023 in o stavki.

V precejšnjem delu oddaje pa vprašanja niso sledila začrtani vsebinski zasnovi. Nekatera niso bila zastavljena pravim sogovornikom, med njimi vprašanja državnemu sekretarju o tem, ali bi omogočil sodelovanje državljanov v spletni klepetalnici MMC (to je vprašanje za urednika MMC in kaže na nepoznavanje pristojnosti državnega uradnika) in o tem, kako ponovno vzpostaviti porušene odnose med zaposlenimi. Slednje je voditeljica zastavila tudi pravniku dr. Kaučiču, primeren naslovnik pa bi bilo vodstvo RTV in/ali zaposleni. Vprašanje o varčevanju in razvojnih usmeritvah, katerega pravi naslovnik bi bil državni sekretar, pa je voditeljica postavila direktorju TV Slovenija.

Voditeljica s tem ni dosledno spoštovala točke 5.6 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki opredeljuje poklicne zahteve za žanr intervju (in za podoben žanr pogovorne vrste - okroglo mizo, ki v Poklicnih merilih ni natančneje definiran): »Novinarji RTV Slovenija morajo delovati profesionalno: iskati odgovore, razmejiti razne dileme.« Profesionalno iskanje odgovorov pomeni iskanje odgovorov pri primernih in kompetentnih sogovornikih.

Pritožniki očitajo voditeljici tudi **pristransko vodenje**. Glede vodenja Poklicna merila v točki 9.1 pravijo: »Voditelji oddaj se morajo do drugih sodelujočih vesti vljudno in spoštljivo. Ne smejo biti kritični ali zahtevni do enih, do drugih pa spravljivi in njim naklonjeni. Bistveno je tudi, da ohranijo svojo verodostojnost, tako da se izogibajo izražanju svojih osebnih stališč pri vodenju pogovorov ali okroglih miz in pristranskosti pri izbiri vprašanj.« **Bistvenih kršitev te točke v oddaji ni bilo**. V delih oddaje je bilo zaznati nekoliko "obarvan" ton nekaterih vprašanj, pri nekaterih tudi nenaklonjenost uveljavitvi zakonske novele, npr.: »ne spreminjaj pravil igre med tekmo. To bi se žal zgodilo.«; »Če bi kakšen drug sindikat stavkal zaradi slabih delovnih razmer, ali bi tudi spreminjali zakon, tako kot ste ga zdaj zaradi stavke enega sindikata?«; »Ampak če smo pravzaprav realni. Saj ni bilo nobene negotovosti, saj nihče ni izgubil službe.«

Mnoga vprašanja pa so bila korektna, nekatera so povzela tudi stališča zaposlenih (da niso bili vključeni v razpravo o Programsko-produkcijskem načrtu) in gledalcev (kaj bo s Studiem City).«

PRIPOROČILO varuhinje:

Uredništvu Informativnega programa TV Slovenija priporočam razpravo o nepristranskosti urednikov in voditeljev oddaj ter o zagotavljanju skladnosti vsebinske zasnove pogovornih oddaj z izbiro gostov v teh oddajah, zlasti tako, da dobijo v oddaji možnost za besedo tisti, ki jim je po vsebinski zasnovi namenjena oddaja ali del oddaje.

Napovednik Dnevnika, 12. 12.: posnetki krutega ravnanja z živalmi v klavnici

Gledalec F. Č. se je odzval na vsebino napovednika za Dnevnik 12. decembra:

»Sem oče dveh otrok, 2,5 let in skoraj 7 let. Redko gledamo televizijo (razen v petkih zvečer in v nedeljo zjutraj) in kadar gledamo, gledamo RTV SLO 1. Nadziram, kaj otroka

gledata. In do 19h sem pričakoval, da neprimernih vsebin ne bo, saj je bil na sporedu Kviz Vem, pred tem pa kuharska oddaja. Pa se je pojavil napovednik za Dnevnik in nazorni posnetki krutega ravnanja z živalmi v klavnici. Kar sta otroka videla. Prosim, da takšnih posnetkov (krutih do živali in do ljudi - vojne) ne kažete pred Dnevnikom. Lahko v napovedniku ustno napoveste, kaj bo pri Dnevniku in da boste v oddaji Dnevnik pokazali tudi posnetke. Vem, da imate tudi poročila čez dan, toda tam že sam naslov oddaje pove, kaj lahko pričakujemo in da otrokom preprečimo gledanje. Za napovednike pa starši ne vemo, kdaj se pojavijo. Drugače pa že od nekdaj podpiram RTV SLO 1. POP TV-ja in A Kanala sploh nimamo (imamo samo sobno anteno).«

Pripombe gledalca je varuhinja brez njegovih osebnih podatkov posredovala dnevni urednici Brigiti Jeretina in odgovorni urednici Uredništva informativnega programa TV Slovenija **Jadranski Rebernik**. Slednja je odgovorila:

»Pri objavi neprimernih prizorov iz klavnice v napovedniku je prišlo do nepozornosti ekipe. Vsekakor bodo uredniki in novinarji opozorjeni, da morajo biti pozorni na to, da so napovedniki objavljeni prej in morajo biti vsebine temu prilagojene.«

Varuhinja je gledalcu poleg pojasnila odgovorne urednice dodala še:

»Zahvaljujem se vam za vašo zelo utemeljeno pripombo na napovednik Dnevnika. Uredništvo informativnega programa TV Slovenija sem opozorila, da so na RTV Slovenija v pripravi nove Smernice za zaščito otrok, ki pa še niso sprejete.

Do takrat pa so še vedno v veljavi **Estetska in etična merila ter navodila glede predvajanja programskih vsebin, ki vključujejo prizore nasilja ali seksualnosti**, ki o nasilnih prizorih nad živalmi med drugim pišejo:

»3. člen

(prikazovanje nasilja nad živalmi in prikazi izjemne groze)

Med pretirano nasilne vsebine uvrščamo tudi grobo nasilje nad živalmi in prikaze izjemne groze;

14. člen

(programske vsebine, ki so lahko predvajane pred 19:00 uro)

Programske vsebine, ki so primerne ali celo namenjene najmlajšim in otrokom do šestega leta starosti naj bodo na programu zgodaj (do 19. ure), vendar pod pogojem, če so te oz. druge vsebine sprejemljive za majhne otroke kar pomeni, da ne smejo vključevati posameznih prizorov, ki bi pri otrocih vzbujali tesnobo ali strah.

RTV Slovenija se je v svojih programih v času pred 19. uro dolžna povsem izogibati prizorov grobega fizičnega ali psihičnega nasilja ter seksualnosti, diskriminacije in zlorab škodljivih in drugih substanc ter nevarnega vedenja.

Dnevno informativne oddaje so glede uporabe simbolov izjema, a tudi v tem primeru nazorni prikazi nasilja in strahu oz. groze v zgodnjih terminih (torej pred 19:00 uro niso sprejemljivi).«

V novih (še neveljavnih) smernicah je zapisano, da za predvajanje napovednikov veljajo enaka pravila, razen pravil o označevanju.

Že sedaj pa morajo ustvarjalci napovednikov, ki so na sporedu pred 19. uro, upoštevati veljavna zgoraj navedena pravila, da se izogibajo prizorov grobega fizičnega ali psihičnega nasilja. Napovednik Dnevnika je namreč predvajan v času, ko so pred TV zasloni tudi otroci.

Vsekakor bom na to še posebej opozorila na prvi seji pristojne komisije Programskega sveta oziroma Sveta RTV Slovenija, da se neprimerne vsebine ne bi več znašle v času, ko so pred zasloni tudi otroci.»

Dnevnik, 17. 12.: Velik delež poročanja o nogometu na Hrvaškem

Gledalec **J. M.** se je odzval na velik delež poročanja o dogajanju na Hrvaškem, povezanim z nogometnim prvenstvom:

»Ali smo kakšna hrvaška kolonija? Pol Dnevnika o hrvaškem fuzbalu? Ekipo ste poslali tja, stroški? Kaj za božjo voljo se greste?«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM:**

»Vašo pripombo sem (brez vaših osebnih podatkov) posredovala urednici dnevnoinformativnih oddaj na TV Slovenija **Kseniji Koren**, ki je odgovorila:

»Hrvaška je bila na letošnjem svetovnem prvenstvu v polfinalu in osvojila 3. mesto. Na podlagi predloga uredništva za šport, da bi gledalce zanimalo dogajanje v državi, ki ni preveč oddaljena, je bila sprejeta odločitev, da kolegi poročajo iz Zagreba. Takšna je navada tudi ob drugih velikih pomembnih dogodkih v soseščini.«

Menim, da je urednica primerno pojasnila uredniško odločitev. Odločanje o tem, kaj se uvrsti v osrednjo informativno oddajo, je odvisno od vrste dejavnikov: pomena dogodka, njegove zanimivosti, bližine, zanimanja občinstva zanj, števila in pomena drugih dogodkov tistega dne ... Tistim, ki nismo nogometni navdušenci, se zdi tolikšna pozornost nogometu v sosednji državi močno pretirana. Toda ne glede na vse pomisleke, ki spremljajo moč in vpliv nogometa v svetu, ostaja dejstvo, da nogomet zana zelo velik delež prebivalcev, zato se temu ustrezno odzivajo tudi mediji, med njimi tudi javna RTV Slovenija. Če ne bi ravnala tako, bi del gledalcev zagotovo »zbežal«

na eno od komercialnih televizijskih postaj, ne samo za poročanje o nogometu, temveč za ves Dnevnik.

Stroški pošiljanja ekipe v Zagreb pa so primerljivi stroškom pošiljanja ekipe na skoraj kateri koli konec Slovenije.«

Slovenska kronika, 17. 12.: Je izraz "gluhonem" res neprimeren

Gledalka L. F. je v odzivu napisala, da se ji izraz "gluhonem", ki ga je novinarka uporabila v prispevku v Slovenski kroniki, 17. decembra, zdi žaljiv:

»Prispevek v Slovenski kroniki o gluhih begunkah iz Ukrajine, ki sta se pritožili, da nimata omogočenega tolmačenja v znakovnem jeziku. Izraza gluhonem več ne poznamo in je žaljiv. Človek je lahko samo gluh, samo nem, gluhonem ali gluhoslep. Zagotoviti tolmača pa ni tako enostavno. Znakovni jezik je lahko v slovenskem jeziku, v ukrajinskem jeziku ali pač v jezikih, kjer prizadeti živijo. Obstaja pa mednarodni znakovni jezik. Se pravi, če bi gospema zagotovili tolmača znakovnega jezika, bi moral tolmač znati ukrajinski znakovni jezik in slovenski jezik, da bi lahko ustrezno prevajal. Ali pa še mednarodno kretljivo znakovnega jezika, kar bi morali znati tudi ukrajinski gospe. Mislim, da je bil prispevek s stališča gluhih uporabnikov znakovnega jezika zavajajoč, ker je iz prispevka razumeti, da je tako enostavno zagotoviti tolmača za znakovni jezik nekemu tujcu oziroma ukrajinskima begunkama. Je pa vodja begunskega centra lepo povedala, da se lahko sporazumevajo s spremljevalci gluhih oseb, ali imajo naglušne osebe slušni aparat in lahko poslušajo, kar jim kdo govori. Te osebe pa niso gluhe, ampak so naglušne. Glede na leporečje, kako se osebe z različnimi omejitvami vključujejo v vsakdanje življenje, bi se morali novinarji, ki pripravljajo take prispevke, malo bolj pozanimati, kako to gre.«

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»Vašo pripombo glede uporabe besede »gluhonem« v prispevku o gluhih begunkah sem (brez vaših osebnih podatkov) posredovala uredniku dopisništev Janu Novaku, ki je poslal odgovor avtorice prispevka, novinarka **Barbare Renčof**:

»Gledalki se zahvaljujem za pripombo. Med snemanjem so sogovorniki uporabljali besedo »gluhonem«, zato sem jo tudi jaz. V tem nisem videla nič spornega. Besedo sem preverila v Franu in je slovnično pravilna. Nikjer ni zapisano, da bi bilo z izrazom karkoli narobe ali da se ga ne sme uporabljati. Prvič pa slišim, da je ta izraz žaljiv. Če obstaja kakršna koli dokumentacija o tem, da je izraz žaljiv, se priporočam za gradivo. V slovarju negativne konotacije besede gluhonem nisem zasledila.«

Iz odgovora novinarka je razvidno, da ni imela namena žaliti ali zavajati, temveč celo nasprotno, s poročanjem opozoriti na težavo dveh gluhih begunk in njunih družinskih

članov ter s tem pomagati rešiti njuno stisko pri pridobivanju potrebnih informacij. Pri tem je sledila izrazu, ki so ga - brez negativnega prizvoka - uporabljali tudi sogovorniki in ki je kot dovoljen in brez posebnih oznak zapisan tudi v spletnem slovarju slovenskega knjižnega jezika Fran.

Toda, kot je pojasnila vodja Službe za dostopnost programov RTV Slovenija **Mateja Vodeb**, je izraz *gluhonem* res zastarel in za gluhe osebe žaljiv:

»Nekatere gluhe osebe so mi povedale, da ima izraz *gluhonem* za njih žaljiv prizvok zato, ker niso nemi, izraz se jim zdi pokroviteljski ... Se pa še vedno zelo pogosto pojavlja v medijih oziroma pri komunikaciji med splošno populacijo, kjer seveda ni uporabljen z namenom žaljenja, temveč kot splošno uveljavljen termin za poimenovanje pripadnikov gluhe skupnosti. Termin *gluhonem* še vedno obstaja tudi v veljavni zakonodaji, se pa v zadnjem času že nadomešča z besednimi zvezami *gluh ali naglušen*, *gluhi in naglušni*, *gluhe in naglušne osebe*, *osebe z okvaro sluha*. Prav tako se kot zastarel izraz opušča besedna zveza *senzorni invalidi* ali *senzorno ovirani* ali na primer *prikovan na invalidski voziček*. Nekateri uporabniki invalidskega vozička so se v povezavi z izrazom "prikovan" tudi že pritožili. Opušča se tudi izraz *s posebnimi potrebami* in se nadomešča z izrazom *z oviranostjo in podobno*.«

Tudi Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija vsebujejo smernice za poimenovanje invalidov, ki odsvetujejo uporabo izraza *gluhonem*. V točki 12.2 Poklicnih meril namreč piše:

»12.2 Odnos do invalidov

Informacije o invalidih naj posredujejo sporočilo, da so invalidi državljani z enakimi pravicami in obveznostmi kot drugi. Pri tem ne bodimo pokroviteljski in jih ne razglašajmo za "pogumne junake" ali "usmiljenja vredne žrtve". Prav je, da invalide vključujemo v programe in da javnost korektno in nepristransko obveščamo in ozaveščamo o invalidski problematiki.

Posebej previdni moramo biti pri izrazih, ki jih uporabljamo, in paziti, da so ti sodobni in priznani v strokovnih krogih. Ne uporabljajmo izrazov, ki so zastareli, žaljivi in površno uporabljani v pogovornem jeziku.

Ustrezna izraza sta "invalid" in "invalidna oseba". Sem sodijo "gluhi" in "naglušni" (ne uporabljajmo izraza "gluhonemi"), "slepi" in "slabovidni", "gibalno ovirane osebe" (govorimo o "ljudeh na invalidskem vozičku" ali "ljudeh, ki uporabljajo invalidski voziček"), "osebe z motnjami v duševnem razvoju" in drugi.

Ne uporabljajmo izrazov, kot so "umsko prizadeti", "defektni", "hendikepirani", "pohabljeni", "prikrajšani" ipd. Pri invalidih, ki zaradi gibalne oviranosti uporabljajo invalidski voziček, ne govorimo o ljudeh, ki "se ne morejo ločiti od invalidskega vozička" ali "so prikovani na invalidski voziček".

Najprimerneje je, da se urednik ali voditelj pogovori z invalidom, ki bo sodeloval v programu, in sprejme njegove izraze. Običajno invalidi svoje invalidnosti ne skrivajo in o njej govorijo neposredno in konkretno. Nekateri skupine invalidov uporabljajo posebne izraze, za katere želijo, da bi jih uporabljali tudi drugi in to njihovo željo moramo upoštevati.

Ko govorimo o invalidnih otrocih, govorimo o "otrocih s posebnimi potrebami". V tem okviru govorimo o "gluhih in naglušnih otrocih", "slepih in slabovidnih otrocih", "gibalno oviranih otrocih", "otrocih z motnjami vedenja in osebnosti", "otrocih z govornimi motnjami" in podobno.

Invalidom moramo omogočiti dostop do prostorov, kjer potekajo snemanja oddaj, in da se v oddajah predstavijo tako, kot želijo.«

Tudi Poklicna merila torej pritrjujejo vaši pripombi, da je izraz *gluhonem* neprimeren.

Zato sem tako avtorico prispevka v Slovenski kroniki kot tudi ostale novinarje in urednike v Uredništvu informativnega programa TV Slovenija opozorila, naj se izrazu *gluhonem* izogibajo in ga nadomeščajo s primernejšimi.

Upam torej, da do podobnega zdrs, četudi nehotenega, ne bi več prišlo, tudi po zaslugi vašega opozorila, zato se vam zanj še enkrat lepo zahvaljujem.«

Za podrobno pojasnilo se je zahvalil tudi urednik dopisništev Jan Novak in dodal, da bo koristno pojasnilo posredoval vsem dopisnikom.

Odmevi, 13. 12.: Poročanje o govoru premiera Roberta Goloba v Bruslju

Varuhinja je prejela dve pripombi na poročanje o govoru predsednika vlade Roberta Goloba 13. decembra v Bruslju, obe se nanašata na oddajo Odmevi:

»Zgroženo ugotavljam, kako pristransko je bilo poročanje o nastopu predsednika vlade R. Goloba v Evropskem parlamentu v današnjih Odmevih. Nastop in diskusijo po njem sem si morala ogledati na posnetku parlamenta, da sem lahko ujela glavne poudarke iz predsednikovega govora in dobila vtis o reakcijah v dvorani. Kot državljanka RS, ki ji ni vseeno za ugled države v svetu, sem bila zavestno zavedena s strani voditelja Odmevov. To, da je novinar od več kot dvajset razpravljalcev izbral zgolj razpravo poslanca EPP in slovenske poslanke, ki je bila do nastopa po domače škodoželjna, je škandal! Predsednik je nastop opravil odlično, reakcije poslancev in poslank večinsko pozitivne, njihova vprašanja in pripombe pa zanimive za slovensko javnost. Nič od tega ni bilo mogoče izvedeti iz osrednje večerne informativne oddaje. /.../« (H. I.)

»Zgrožen ugotavljam, da je vodstvo javne televizije in uredništvo Odmevov v današnjem prispevku dne 13. 12. 2022 ponaredilo vsebino razprave v Evropskem parlamentu, kjer je svoj govor predstavil predsednik vlade dr. Robert Golob.

Prispevek je na hitro omenil govor predsednika vlade, ne da bi se trudil povzeti vsebino njegovega govora v vseh treh ključnih točkah. Namesto verodostojnega poročila smo bili deležni dolge "kritike" predsednikovega nastopa s strani dveh poslancev EPP. V daljšem segmentu so predvajali kritično razpravo portugalskega poslanca EPP, za izjavo pa so prosili slovensko poslanko EPP in članico SDS Romano Tomič. Iz oddaje je bilo mogoče razbrati le to, da je dr. Golob govor imel, prispevek pa je sugeriral, da naj bi govor bil slab, samovšečen in kritično sprejet.

Po ogledu celotnega posnetka iz Evropskega parlamenta ugotavljam, da je bila dejanska situacija povsem obratna od tiste, predstavljene v prispevku. Konkretno, dr. Golob je predstavil tri jasne točke, ki so v Evropskem parlamentu vzbudile velikansko podporo in odobravanje. Od več kot 20 razpravljavcev sta bili kritični le dve razpravi, obe s strani poslancev EPP, ki sta bila omenjena zgoraj. Vse druge razprave so izrazile močno, nekatere celo zelo močno podporo izrečenim idejam in zavezam s strani predsednika vlade dr. Goloba. Gledalci Odmevov so tako dne 13. 12. 2022 dobili ponarejeno sliko dogajanja v Evropskem parlamentu. /.../« (A. R.)

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»Vašo pripombo sem, brez vaših osebnih podatkov, posredovala dnevni urednici Odmevov **Kseniji Koren** in dopisnici iz Bruslja **Mojci Širok**, ki sta posredovali podrobna pojasnila o dogovarjanju glede poročanja v Odmevih, upošteva je pri tem tudi poprejšnje poročanje v Dnevniku.

Celovitost in poštenost poročanja o nekem dogodku ali vsebini namreč TV Slovenija zagotavlja ne samo znotraj ene oddaje ali prispevka, temveč tudi v nizu več oddaj. Ob tem je potrebno izpostaviti, da je celovitemu poročilu o najpomembnejših dnevnih dogodkih na TV Slovenija namenjena osrednja informativna oddaja, to je Dnevnik, v katerem je bil nastop premiera v Bruslju predstavljen primerno tako po dolžini kot tudi po vsebini. Uvodni predstaviti je sledil 2,03 minute dolg prispevek novinarka Mojce Širok, v katerem sta bila tudi dva pohvalna odziva slovenskih poslancev v Bruslju – Matjaža Nemca in Klemna Grošlja. Sledil je še 1,31 minute dolg pogovor z novinarko iz Bruslja. Ponovno si Dnevnik lahko ogledate [tukaj](#).

Kot je v odgovoru na vašo pritožbo pojasnila novinarka, pa je zaradi tehničnih zapletov iz prispevka v Dnevniku izpadla izjava Romane Tomc iz EPP, zato je predlagala, da bi odziv EPP na premierjev govor povzela v prispevku v Odmevih. To je tudi storila.

Če pred Odmevi niste gledali Dnevnika, se vam je zato res lahko zdel prispevek s kritičnim komentarjem poslanke R. Tomc pristranski, vendar ga je potrebno upoštevati skupaj z Dnevnikom, kot poročanje v nizu, s katerim se širino različnih mnenj (v tem primeru odzivov poslancev) lahko zagotovi v več zaporednih oddajah.

Odmevi so sicer oddaja, ki ni namenjena poročanju o dnevnih dogodkih, temveč njihovi analizi, nadgradnji in ozadju. Zato je novinarka predlagala, da v Odmevih iz nastopa premierja v Bruslju izpostavi prehransko varnost ter nekatere druge teme.

V celoti je bilo poročanje TV Slovenija v Dnevniku in Odmevih povsem profesionalno, celovito in nepristransko. In samo tako, kot poročanje v obeh oddajah skupaj, je pravilno poročanje ocenjevati. Zato v poročanju novinarka nisem zaznala nikakršnega kršenja Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija.

Upam, da vam je pojasnilo pomagalo razumeti razloge za takšno poročanje v Odmevih.«

Pogovor s predsednico Državnega zbora, 29. 12.: očitki voditeljici

Gledalka P. H. se je odzvala na Pogovor s predsednico Državnega zbora Urško Klakočar Zupančič, 29. decembra na TV SLO 1:

»Pogovor s predsednico DZ 29. 12. 22 je vodila g. Vida Petrovčič, kot da smo še vedno pred volitvami in pri (pre)mnogih vprašanjih je nastavljala Klakočar Zupančičevi mine in pasti, gledalci pa bi morda v tem prazničnem času radi spremljali spoštljivo, prijazno oddajo, v kateri bi želeli spoznati različne, tako profesionalne kot tudi osebne plati gospe predsednice DZ. G. Petrovčič je izbrskala praktično vse, kar bi lahko g. predsednico DZ spravilo v neugoden položaj oz. jo kompromitiralo. Nevtralna vprašanja so prišla časovno šele tedaj, ko je verjetno marsikdo že obupal. /.../Prosim, da pogledate oddajo in ocenite, če je bila oddaja vodena nevtralno in spoštljivo, kot bi bilo primerno, glede na funkcijo gostje. In, kot omenjeno, glede na praznični čas, ko gotovo ne želimo pogrevanj političnih konfliktov, ki smo jih imeli letos dovolj in mnogo preveč.

Meni kot gledalki je bilo spremljanje oddaje neprijetno, mestoma mučno in lahko samo izrazim vse spoštovanje g. K. Zupančičevi, kako mirno kri je obdržala in kako profesionalno se je ves čas odzivala.«

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»Uvodoma zapisujem, da oddaja ni bila del nedeljskih oddaj Intervju, v katerih trije voditelji gostijo zanimive osebnosti z različnih področij. Kot piše v opisu, oddaja Intervju »ni polemična in je namenjena predvsem osvetljevanju pogledov gostov na tematike, ki so del njihovega ustvarjalnega opusa«.

Pogovor s predsednico Državnega zbora mag. Urško Klakočar Zupančič je bil del oddaj »Pogovori s politiki«, ki jih TV Slovenija pripravlja že vrsto let. V arhivu RTV Slovenija je kot prvi pogovor s tem naslovom iz leta 2003, s tedanjim predsednikom države dr. Janezom Drnovškom. V naslednjih letih so večinoma sledili pogovori s predsednikom države, predsednikom vlade in predstavniki opozicije. Pogovora s predsednikom Državnega zbora ni med njimi.

Odločitev, da je TV Slovenija med »Pogovore s politiki« uvrstila tudi predsednico Državnega zbora, je za javno RTV vsekakor primerna, saj s tem poudarja pomen najvišjega organa zakonodajne veje oblasti v državi.

Pogovori s predsednikom države, vlade in s predstavniki opozicije so namenjeni aktualnim temam, nekateri so tudi polemični. Od leta 2003 do 2022 so jih vodili številni in različni uredniki, novinarji in voditelji, nekatere tudi Vida Petrovčič.

S temi izhodišči je potrebno ocenjevati tudi konkreten pogovor Vide Petrovčič s predsednico Državnega zbora.

Uvodoma jo je zelo korektno in spoštljivo predstavila in tudi vodenje celotnega pogovora je bilo primerno funkciji sogovornice. Voditeljica je postavila gostji veliko aktualnih vprašanj o temah, ki so bile v povezavi z gostjo aktualne od nastopa njene funkcije pred dobrega pol leta. V nekaterih vprašanjih je naštela tudi očitke, ki so se pojavljali v javnosti. To je za intervju na aktualno temo primerno, saj intervjuvanec le tako lahko očitke ovrže. V večini vprašanj, tudi takih z očitki javnosti, je bilo pri voditeljici zaznati spoštljivost do gostje, v nekaterih tudi prijaznost. Vsekakor nikjer v oddaji ni bilo zaznati, da bi voditeljica kršila točko 5.6 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki o žanru intervju med drugim pravi: *»Nosilci javnih funkcij ali tisti, ki si to prizadevajo postati, ali tisti, ki zagovarjajo ali kritizirajo neko politiko, morajo biti nagovorjeni spoštljivo in z ustreznim profesionalnim tonom. Novinarji RTV Slovenija morajo delovati profesionalno: iskati odgovore, razmejiti razne dileme. Neprijazno nastopanje in vidna čustvena navezanost na eno stran v pogovoru ni znamenje profesionalnosti. Sogovornik ne sme dobiti vprašanj pred pogovorom. Če zaradi tega zavrne intervju oziroma dosledno zahteva vnaprejšnji vpogled v vprašanja, morajo novinarji in uredniki tehtno premisliti, ali lahko v kaj takega privolijo. Vsekakor pa morajo v oddaji pojasniti, pod katerimi pogoji je prišlo do dogovora o sodelovanju. Intervjuji so vir dodatnega obveščanja, pojasnila ali zabave. Tehnike in pristopi, primerni za te namene, so različni.«*

Vsekakor morajo voditelji tehnike in pristope prilagajati tudi sogovorniku. Sogovorniki, ki so večji javnega nastopanja in polemičnih vprašanj, lahko s takšnimi vprašanji jasneje pokažejo svoje veščine in druge odlike. Takim sogovornikom lahko pretirano prijazna in blaga vprašanja naredijo več škode kot koristi. Predsednica Državnega zbora mag. Urška Klakočar Zupančič je na vsa vprašanja odgovarjala odlično. Prav s širokim naborom vprašanj je dobila priložnost, da je razjasnila marsikaj, česar ob izrazito prijaznih, »prazničnih« vprašanjih ne bi mogla.«

Pohvale

Gledalec Š. L. je pohvalil voditeljico Vido Petrovčič:

»Spoštovana gospa Petrovčič, že kar nekaj mesecev skoraj ne gledam več informativnih ali pogovornih oddaj na TV SLO. Navijaštvo stankajočih novinarjev in njihovih podpornikov ni več za moje živce. Sem pa gledal nekaj soočenj o novem zakonu o RTV, ki ste jih vodili Vi. Danes sem za nazaj pogledal še Vaš včerajšnji intervju z g. Omerzo. Moram Vam čestitati za vaše zanimivo, ne navijaško in umirjeno vodenje omenjenih oddaj (pa tudi še mnogih v preteklosti).

Hvala. S takim načinom bi lahko bile tudi druge oddaje Informativnega programa gledljive.«

Gledalec in gledalki so pohvalili voditelja Dnevnika Sašo Krajnca:

»Nasmejan, sproščen Saša Kranjc, to smo gledalci pogrešali. Le tako naprej.« (B. L.)

»Kako milozvočno za ušesa in blagodejno za oči je ponovno vodenje in videnje Saše Krajnca. Sporočam vsem odgovornim, da je še kako primeren, kaj primeren, odličen voditelj, ki z veliko mero občutka za slovenski jezik, za govorno besedo opravlja svoje delo ali kar svoje poslanstvo./.../« (T. P.)

Lep jezik, prijazen videz, emotiven in sploh prijetna oseba! Dnevnik ste polepšali s Sašo Krajncem. Hvala!« (H. K.)

Kritiki

Gledalec M. K. se je kritično odzval na poročanje novinarja Luke Svetina:

»Danes, 18. 12. 2022, je v poročilih ob 17.00 na TV Slovenija novinar Luka Svetina /.../ poročal iz Zagreba o t. i. Adventu u Zagrebu. V sklopu prireditev imajo tudi t. i. Fuliranje. Novinar Svetina nam je poznavalsko in vehementno pojasnil, da fuliranje pomeni afnanje. Sam res močno dvomim, da bi nas Zagrebčani vabili v času adventa in božično novoletnih praznikov v Zagreb na guncanje afen (kot jih je on). Verjamem pa, da nas vabijo, zapeljujejo in osvajajo (fulirajo), kot je Ano Šafranek (in nas) šarmiral (fuliral) g. Fulir v filmu Tko pjeva zlo ne misli. Nič ni narobe (celo zaželeno je), da se na RTV Slovenija pojavljajo novi sveži obrazi, vendar pa nikakor ne na rovaš kvalitete poročanja (kot je opisano zgoraj) in pravilne rabe slovenskega jezika. /.../

P. S.: Odmeve so včasih vodili »creme de la cremes« novinarji, zaradi česar so (Odmevi namreč) postali to, kar so, a se bojim, da kmalu ne bodo več to, kar so bili ...«

Gledalec R. C. se je kritično odzval na voditelja Utripa, ki je bil na sporedu 10. decembra:

»S sobotnim Utripom (10. 12. 2022) je javna RTV SLO ponovno dosegla dno. Že več kot 50 let spremljam italijansko javno televizijo RAI in z gotovostjo lahko trdim, da tako očitno politično opredeljeni novinar, kot je Igor Pirkovič, ne bi mogel kot novinar delovati niti 5 minut.«

Kritike na napovedi sodelavcev

Varuhinja je prejela skupaj 9 pisnih in telefonskih odzivov na napovedi sodelavcev ob koncu Dnevnika: 6 (5 pisnih in en telefonski) odzivov na Igorja E. Berganta, 2 (1 pisni in en telefonski) na Sašo Krajnca in 1 pisni odziv na Valentino Plaskan.

Odzivi na Igorja E. Berganta

»Spoštovana varuhinja, gledam danes napoved za Odmeve in g. Bergant brez vsake kulture obnašanja niti ne pogleda voditeljice Dnevnika, ko ga pozove za napoved in ko se mu zahvali. In to naj bi bili voditelji, za vse nas plačnike RTV naročnine ...« (D. H.)

»Posredujem mnenje o zelo neprofesionalnem in ignorantskem odnosu in obnašanju Igorja E. Berganta ob napovedi današnjih Odmevov (8. 12.) v Dnevniku do voditeljice Valentine Plaskan, ki ga je zelo kvalitetno in profesionalno vodila, ker pač mogoče ni iz kluba /.../. Sramota za sicer kvalitetnega novinarja, ki pa se očitno ne zna na vseh poljih delovanja obnašati profesionalno. Gledalci posledično takšnim osebam seveda ne moremo zaupati in jih ceniti kot neodvisne in objektivne, za kar se sicer sami pogosto razglašajo, dejstva pa vse pogosteje govorijo ravno nasprotno.« (B. F.)

»Odločno protestiram proti neprimernem obnašanju voditelja Odmevov g. Igorja Berganta v končnici Dnevnika dne 8. 12. 2022. Njegovo obnašanje do ostalih dveh kolegic je bilo skrajno arogantno in neprimerno in daleč od profesionalnega. Takih novinarjev in takšne TV ne želim gledati in financirati.« (M. D.)

»Tokrat se moram oglasiti glede (po moje) neustreznega, nelepega vedenja starejšega, uglednega voditelja g. Igorja E. Berganta do mlade kolegice Valentine Plaskan, voditeljice Dnevnika ob 19.h pri sinočnji "primopredaji" ob koncu Dnevnika. Mlada, obetavna, zame odlična voditeljica Valentina Plaskan ni bila deležna niti kolegovega pogleda ne ob uvodu, ne ob zaključku njegove predstavitve tem v Odmevih. Lahko da mu je mlada voditeljica antipatična, ali bog ne daj, se čuti od nje ogroženega, vendar to res ne bi smelo biti tako očitno gledalcem. Do npr. Tanje Starič (ki je nekaj podobne neprijaznosti pred časom izkazala do mladega in tudi zelo obetavnega Luke Svetine) in drugih se g. Bergant zna zelo potruditi s prijaznostjo, šaljivostjo in dobrohotnostjo. Z gospodom Bergantom sem celo sinoči uspela o tem njegovem zdrsuhu govoriti, vendar moram reči, da je bil zelo kratek, ohol in mi je rekel le, da je to zgolj moje mnenje. Še dobro, da je zvečer v istih Odmevih tudi ga. Vida Petrovčič ob prejemu novinarske nagrade za življenjsko delo omenila, da so ji glavno merilo gledalci in ne kakršna koli oblast.

Oh, pa tudi ob tej novici, ki jo je g. Bergant moral prebrati, si ni mogel kaj, da ne bi naredil pomenljive grimase, le da je njemu in meni verjetno pomenila nekaj drugega. /.../ Upam, da bodo mladi vztrajali tudi pri nepristranskosti in po Vidino "vrgli" kaj čez ramo, saj "publika preverja in se odziva" in da jih bo vodila želja po dobro opravljenem delu in ob tem ne bo časa niti volje po zdrabarstvu, ki se mu žal že preveč časa posvečajo nekateri novinarski sodelavci. /.../« (D. B.)

»Zelo sem bila razočarana nad odnosom g. Igorja E. Berganta pri napovedi ga. Valentine Plaskan, ki je tega dne napovedala Odmeve. Lepo ga je nagovorila, on pa je s stisnjenimi zobmi povedal, katere teme bodo predvajane. Ni premogel prijaznega pozdrava, kaj šele napovedi. Njegov obraz je bil kot okamenel in kot v nekakšnem krču, ker ga je napovedala prav ga. Plaskan in ne katera oz. kateri njemu bolj povšeči kolega, kolegica. Kot redno gledalko RTV SLO me je to res prizadelo, saj se je ta njegova (upam si trditi, da zavestna!) neprijaznost do kolegice zelo očitno videla. Do sedaj se mi je g. Bergant zdel zelo profesionalen, kar pa tokrat še zdaleč ni bil. Žal. Je zelo izobražen, izkušen in pronicljiv voditelj informativnih oddaj. Tukaj pa je, po mojem mnenju, naredil velik zdrs. Več kot očitno je pokazal, da ga. Plaskan ne spada v njegov krog. Pozabil pa je, da si sodelavcev ne izbiramo sami. Sem pa še v istem tednu opazila premik na bolje, kar govori o tem, da je verjetno sam ugotovil, da je šel predaleč. Prijetno in dobro voditeljico TV Dnevnika je pozdravil z 'dober večer, Valentina!' Malo je to vendarle popravilo slab vtis od prej.« (A. K.)

»Moti me odnos nekaterih voditeljev do drugih pri Dnevniku, ko voditelj napove voditelja Odmevov. Ko je Dnevnik vodila Valentina Plaskan, je g. Bergant tudi pogledal ni, ko ga je najavila. Ko je bila Jasmina Jamnik, pa je zelo lepo rekel: "Te zelo dolgo nisem videl." Ali Saša Krajnc: ko Odmeve vodi Luka Svetna, ga nikoli ne napove po imenu, reče samo "Voditelj je z nami".« (O. K.)

Odzivi na Sašo Krajnca

»Zmotilo me je v Dnevniku ob napovedniku Odmevov. Kako je g. Saša Krajnc naslovil g. Luka Svetino. Naslovil ga je z voditelj in ne po imenu in priimku, kot je ponavadi praksa. G. Saša Krajnc ni izrazil nobenega spoštovanja do g. Luke Svetine.« (U. I.)

»Me zelo motijo zadnje čase pri Dnevniku voditelji in v Odmevih: se preveč vidi, da voditelj, ki gosti voditelja Odmevov, tega niti ne pogleda, niti ne pove imena, vidi se, kako se med sabo ne morejo. To je gledalcem mučno gledati. Se vprašam, kako voditelj vodi oddajo, če ga drugi tako ignorirajo. Nekatere nove voditeljice so prezrte od starejših. Čeprav nekatere prav dobro vodijo oddaje. Mene kot gledalko moti to, kako se do mlajših kolegov obnašajo. To ni fer.« (J. M.)

Odzivi na Valentino Plaskan

»Ne podcenjujte gledalcev TV Dnevnika! Sramota za nekoč ugleden RTV. Danes, 8. 12. 2022, pogledam napovednik za Odmeve, Igor E. Bergant. Po zaključku prvega dela Dnevnika se vaša voditeljica, po odhodu Igorja E. Berganta, obrne h kolegici športne oddaje z zavijanjem oči in zasmehovanjem. /.../ Še mnogo, mnogo se mora naučiti, da bo postala profesionalka, če sploh kdaj. To je vaš nivo danes.« (M. Z.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

O zavijanju daril in Božičku

Gledalec **G. P.** je pohvalil risanke v okviru Živ žava, v razmislek pa izrazil mnenje o eni od oddaj za najmlajše, ki se je predvajala v predbožičnem času:

»Danes smo si z družino ogledali vaš Živ žav program, in sicer oddajo Vetrnica: darilni papir. Sicer zelo zanimiva oddaja, ampak ne ravno za najmlajše, saj se posredno pove, da Božička ni in da se obdarujemo sami. Načeloma mi je čisto vseeno, kaj se predvaja, dokler ne potrebujem otrokom razlagat na šesto, da Božiček obstaja. Samo v razmislek.«

Odgovor urednice Uredništva otroškega in mladinskega programa **Martine Peštaj**:

»Prispevek, ki ste ga videli pod naslovom Vetrnica, je iz mednarodne EBU izmenjave prispevkov za predšolske otroke. Vsi prispevki so skrbno narejeni v različnih državah Evrope, mi pa jih izberemo in obdelamo za naše male gledalce. Namen prispevka, ki ga omenjate, je prikazati otrokom, kako nastane zavijalni papir za darila. Ker so ga, kot kaže, snemali v božičnem času, so izkoristili to priložnost, ko si ljudje med sabo tudi sami izmenjujejo darila. Zato verjamemo, da ni bil namen prispevka izraziti dvom v obstoj Božička, temveč zgolj prikazati, da si je med prazniki lepo podariti darila. Žal nam je, če smo s prispevkom zmedli vašega otroka, to zagotovo ni bil naš namen. V vseh risankah in oddajah, ki jih pripravljamo za najmlajše, je v božičnem času vedno tudi Božiček, prav z namenom, da ohranjamo čarovnijo praznika.«

Varuhinja je dodala:

»Napisali ste, da ste pripombo poslali v razmislek, in nadejam se, da je ta namen tudi dosegla. Vaši družini želim še veliko lepih trenutkov ob gledanju programov TV Slovenija. Če boste opazili kaj takega, na kar bi želeli opozoriti, pa kar ponovno pišite.«

Bo oddaja Prva Sveta noč še kdaj na sporedu?

Varuhinjo je poklical gledalec **D. K.**, ki je pred leti na TV Slovenija gledal oddajo Prva Sveta noč (M. Gruber). Bila mu je zelo všeč, rad bi si jo še ogledal, zato ga je zanimalo, če bo še kdaj na sporedu.

Urednica Uredništva tujih oddaj **Neli Vozelj Aberšek** je odgovorila:

»Oddajo z naslovom Prva Sveta noč smo imeli v licenci do konca lanskega leta. Kupili smo jo ob 100-letnici te znane božične pesmi in jo predvajali trikrat, na ogled je bila tudi v našem spletnem arhivu. Trenutno ponovnega odkupa oddaje žal nimamo v načrtu.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Zakaj pesmi za Evrovizijo ni izbralo občinstvo?

Gledalec **M. T.** se je odzval na izbor predstavnika za Pesem Evrovizije:

»Ja kaj se pa greste, da namesto nas izberete predstavnika za Evrovizijo?! Ki še pesmi nima! Ki jo bo šele napisal! Izbor pesmi za Evrovizijo ni vaš. Tega se ne morete iti. Ne glede na to, kako strokovna je žirija, se te reči tako ne počno. Tekmovalci se na "ogled" postavijo in se potem izbere najboljšo pesem. Nemogoče je izbrati najboljšo, če pa nimaš kaj izbirati. Takšne neumnosti bi ne mogel niti sanjati. /.../ Res mi nič več ni jasno.«

Odgovor varuhinje z **MNENJEM**:

»Vašo pripombo sem brez vaših osebnih podatkov posredovala v. d. odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija **Vanji Vardjanu**, ki je poslal podrobno pojasnilo:

»Interni izbor predstavnika katerekoli države za Pesem Evrovizije ni nikakršen unikum. Letos se je za tak način izbora odločilo 10 držav, od tega jih je sedem že zmagalo na Pesmi Evrovizije. Kot primer navajam Nizozemsko, ki se je leta 2013 po nizu neuspešnih uvrstitev odločila, da bo svojega kandidata izbirala na internem izboru. Že isto leto se je Nizozemska prvič po uvedbi polfinalnih izborov uvrstila med 10 najboljših, 2019 pa tudi zmagala na Pesmi Evrovizije.

Skupina Joker Out, ki nas bo letos zastopala v Liverpoolu, je trenutno najbolj priljubljena glasbena skupina v Sloveniji, ki združuje tri glavne kriterije, ki smo jih upoštevali pri izboru slovenskega evrovizijskega predstavnika: kakovost, uspešnost in aktualnost. Čeprav so mlada skupina, ki je bila ustanovljena leta 2016, so nanizali izjemno število uspehov: leta 2017 so kot novinci zmagali na Špil ligi, leta 2019 so prejeli zlato piščal (slovenska strokovna glasbena nagrada, ki jo podeljujejo za dosežke na področju slovenske popularne glasbe) za novinca leta, leta 2020 so dobili novo zlato piščal, tokrat za izvajalca leta.

Leta 2021 so izdali svoj prvi album Umazane misli s številnimi uspešnicami, ki so po vrsti zmagovale na glasbenih lestvicah ter v rekordnem času dvakrat razprodali dvorano Cvetličarna. Na festivalu Frišno (organizator Radio Si in glasbena produkcija RTV Slovenija) v Mariboru so Umazane misli postale tudi pesem leta.

V letu 2022 so se uspehi še stopnjevali. Letos jih je na turneji po slovenskih krajih spremljalo več kot 100.000 ljudi, razprodali so ljubljanske Križanke in nastopili na legendarnem srbskem festivalu EXIT. Med drugim so prejeli tudi nagrado za stil, ki jo podeljuje revija Elle. Kot dodatek temu so na Popevki tedna Vala 202 v zadnjih letih zmagali vsakič, ko so bili nominirani. Jeseni so izdali drugi album

Demoni. Vsi ti izjemni uspehi pa so botrovali tudi sodelovanju s tujimi producenti.

Skupina se je decembra odpravila na snemanje angleškega albuma v Hamburg. Tam so posneli tudi skladbo v slovenščini, ki bo Slovenijo predstavljala na Pesmi Evrovizije 2023.

Na RTV Slovenija smo zato sprejeli odločitev, da nas bo skupina Joker Out zastopala na izboru za pesem Evrovizije 2023 v Liverpoolu.«

Menim, da je v. d. odgovornega urednika primerno pojasnil in utemeljil način izbora.«

Vnaprej posneta oddaja Dobro jutro med šolskimi počitnicami

Gledalca I. Š. je zmotilo, ker oddaja Dobro jutro v prazničnem času ni potekala v živo:

»Kot davkoplačevalca in plačnika RTV-prispevka bi prosil za kratek odgovor, zakaj smo ena redkih držav in vaša TV ena redkih nacionalnih televizij, ki ne predvaja jutranjega programa v času šolskih počitnic v živo. Predvsem v tem zimskem času, ko je veliko ljudi pred sprejemniki, bi bilo to nujno, saj poleg tega, da bi polepšali jutro ljudem, je takšno predvajanje zanimivo tudi z marketinškega stališča. Ali resnično dajete prednost razvadam vaših zaposlenih po obveznem večkratnem letnem dopustu, kot je navada v Sloveniji, ali bi vam na prvem mestu morali biti vaši gledalci? Ozrite se po Evropi, Nemčija, Italija, Avstrija, celoten Balkan, povsod gre jutranji program v živo, nekje celo v soboto in nedeljo. /.../«

Urednica oddaje Dobro jutro **Daša Lamut Prosen** je pojasnila:

»Oddaja Dobro jutro praviloma poteka v živo vsak dan od ponedeljka do petka, izjemoma pa nekatere oddaje za praznične dni posnamemo vnaprej ali pripravimo izbore. Med vsakimi šolskimi počitnicami je oddaja Dobro jutro dolga 2 uri, ker ob 9. uri prepustimo programski prostor uredništvu otroškega in mladinskega programa. Kolikor razumem vaše sporočilo, vas je zmotilo predvajanje oddaje Dobro jutro med zadnjimi novoletnimi počitnicami. Takrat smo oddajo Dobro jutro iz ljubljanskega studia posneli vnaprej (tudi zaradi produkcije), a je šlo za premierno predvajanje, zato menimo, da gledalci z ničemer niso bili kakorkoli oškodovani. Tudi z marketinškega stališča, ki ga omenjate, gre za enako število oglasov ali morebitnih promocijskih umeščanj. Regionalna centra v četrtek in petek pa sta imela oddajo v živo.«

Varuhinja je dodala:

»Upam, da ste s pojasnilom zadovoljni. Glede vaše pripombe o dopustih menim, da morajo biti gledalci seveda vedno na prvem mestu. Obenem pa se moramo zavedati tudi tega, da so šolske počitnice namenjene temu, da jih šolarji preživijo s svojimi starši.

In v vsaki ekipi oddaje Dobro jutro je vsaj nekaj staršev šolarjev, saj je izvedba vsake TV oddaje terja veliko število različnih kadrov (poleg voditeljev še redaktorji, tehnični vodja, mešalec in kontrolor slike, oblikovalec zvoka, tonski tehnik, osvetljevalci, grafični opremljevalec, kamermani, maskerke, tajnica režije, režiser, realizator, producent, ...). Večje televizije imajo seveda večji kadrovski bazen, TV Slovenija pa zaradi že leta nespremenjenih prihodkov število zaposlenih zmanjšuje. A to samo v pojasnilo. Sicer pa, kot je zapisala že urednice oddaje, poteka oddaja praviloma v živo. Če vas bo zmotilo še kaj, pa se ponovno oglasite.«

Pohvala

Gledalka **N. A.** je ob ogledu oddaje Dobro jutro videla božični napovednik oddaje in napisala:

»V oddaji "Dobro jutro" sem opazila prelep božični spot za napoved te oddaje. Zakaj se ta "vaš izdelek" ne predvaja kdaj tudi čez dan?"

Varuhinja se je zahvalila za pohvalo in predlog ter dodala:

»Posredovala sem ju pristojnim in upam, da bo prijeten spot polepšal tudi ostale dele dneva.«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Nič o Svetovnem prvenstvu v jazz-baletu in modernem plesu v Podčetrtku

Gledalec **M. N. P.** je v odzivu izrazil nezadovoljstvo, ker na (R)TV Slovenija ni zasledil poročanja s Svetovnega prvenstva v jazz-baletu in modernem plesu, ki je potekalo v Podčetrtku:

»/.../ O svetovnih (športnih) dosežkih se poroča zelo neuravnoteženo. Prejšnji teden (od 28. nov. do 4. dec.) je bilo v Sloveniji, v Podčetrtku, Svetovno prvenstvo v jazz-baletu in modernem plesu (IDO World Jazz and Modern Dance). Slovenske plesalke in plesalci so se odlično odrezali. Mlada slovenska plesalka je prejela kar 5 (pet!) zlatih odličij. Žal so bili TV gledalci spet prikrajšani za vsaj skromno poročanje o tem prvenstvu.

Zelo sem radoveden, kdo je na RTV SLO odgovoren za ta (ne)poročanja. Prav rad bi bil seznanjen, po kakšnih sodilih izloča poročanje o takih dogodkih.«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM:**

»Vašo pripombo sem brez vaših osebnih podatkov poslala uredniku dnevnoinformativnih oddaj Športnega programa TV Slovenija **Boštjanu Ogrisu**, ki je odgovoril:

»Po kriterijih, ki jih imamo v Športnem programu, so v središču naše pozornosti olimpijski športi. Za njimi pridejo neolimpijski, nato še ostali športi. Ples sodi v kategorijo, ki v naš program pride le občasno, ob dogodkih, ki pritegnejo zanimanje širše javnosti. Prvenstvo v Podčetrtku ga ni. Prireditelji očitno niso menili, da bi nas prvenstvo lahko zanimalo, saj nas niso povabili k poročanju. Slovenska tiskovna agencija, ki je v takih primerih za nas pravzaprav edini vir informacij, prvenstva ni napovedala, niti ga ni omenila z eno samo besedo. Do danes pa obstajata le dve spletni medijski objavi o tekmovanju, od teh le ena v športni rubriki. Obe sta bili objavljeni z več kot sedemdnevno zamudo. Gre torej za dogodek, ki ne za medije ne za gledalce ni bil zelo pomemben.«

Pojasnilo urednika je zelo izčrpno in utemeljeno, zato mu skoraj nimam kaj dodati. Lahko pa razumem udeležence tekmovanja, ki so verjetno pričakovali vsaj kratko novičko, pa je niso bili deležni. Bolj kot za TV Slovenija pa je to vprašanje za organizatorje, saj se morajo načeloma ti dovolj potruditi, da informacije o njihovih dogodkih pridejo do medijev. To seveda ne pomeni, da bi plesno prvenstvo dobilo enak medijski čas kot nogometno prvenstvo, saj **na medijsko poročanje vplivajo še mnogi drugi dejavniki (tudi pričakovanja občinstva, dostopnost dogodka, število dogodkov v istem dnevu itd.)**, je pa začetni korak.

Upam, da dočakate poročanja tudi o dogodkih, ki vas zanimajo.«

Izražanje komentatorja Mitje Vilerja v studiu

Gledalec **M. K.** se je odzval s pripombo o neprimernem izražanju komentatorja Mitje Vilerja med analizo 2. polčasa med tekmo SP v Katarju:

»Pišem vam v zvezi z gostom v studiu v eni izmed vaših oddaj, ki komentira tekme svetovnega prvenstva v Katarju. Med tekmo Argentina - Nizozemska se je g. Mitja Viler v svoji repliki posluževal preklinjanja v živo na nacionalni televiziji. Gre za nedopustno, neprofesionalno in skrajno neodgovorno vedenje nekoga, ki bi moral biti dovolj star, da bi vedel, da vašo televizijo spremljajo tudi številne mladoletne osebe. Besedni zaklad g. Vilerja je sramota za slovenski jezik /.../«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM:**

»Uporaba dostojnega jezika na TV Slovenija je zelo pomembna, tako zaradi mladoletnih oseb kot tudi odraslih, saj RTV Slovenija z vsemi oddajami tudi soustvarja govorno kulturo v družbi.

Pregledala sem posnetek analize 2. polčasa med tekmo svetovnega prvenstva v Katarju (Nizozemska – Argentina) in še posebej pozorno izjave gostujočega komentatorja.

Prepis posnetka:

00:26 – »Seveda, glej zdj glih gledamo - kaj se majo Argentinci za p*****, sodnik je...«
(Mitja Viler)

00:31 – »Lepo, brez preklinjanja« (Saša Jerkovič)

00:33 – »Ja, mislim, kaj se imajo za pritoževat« (Mitja Viler)

Iz prepisa pogovora je razvidno, da je Mitja Viler res uporabil eno neprimerno besedo. Ta je vsekakor obsojanja vredna, vendar je v celotni oddaji neprimerno besedo uporabil samo enkrat. **Voditelj ga je takoj prekinil in opomnil na primerno izražanje, kar je Mitja Viler v nadaljevanju komentiranja tudi spoštoval. Zato tega enkratnega zdrsa ne moremo šteti kot hujšo kršitev, ki bi terjala sankcije.**

Voditelj Saša Jerkovič je odreagirano zelo profesionalno, opozoril je na nujno spoštovanje točke 1.9 Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki ne dovoljuje uporabe prostaških izrazov.

Kljub temu se vam še enkrat zahvaljujem za vaše opozorilo, ki je vsekakor dobrodošlo, tudi zato, ker kaže na visoka pričakovanja občinstva do RTV Slovenija tudi glede kulture izražanja.«

Pripombi na delo komentatorjev

Gledalka **S. C.** je v odzivu podala pripombo na delo športnih komentatorjev:

»Sem navdušena gledalka športnih dogodkov (pravkar gledam smučarske skoke), še posebej, ko nastopajo naši športniki. Že nekaj časa pa želim podati pripombo na delo komentatorjev.

Naši športniki nas iz leta v leto navdušujejo in se redno uvrščajo na stopničke. Moti pa me, ko se kateri od naših uvrsti na stopničke in ko uradni napovedovalec pokliče športnika na stopničke, pa nas naši komentatorji začnejo "posiljevati" s statističnimi in drugimi, v tistem trenutku nepomembnimi podatki, namesto da bi za trenutek utihnili. Prosim, če jih lahko na to opozorite, tako da lahko mi uživamo v slavnostnem trenutku, ki ga želimo deliti z zmagovalcem. /.../Hvala, da ste mi prisluhnili in upam, da se ta zadeva lahko uredi, saj že uživamo ob uspehi naših športnikov.«

Gledalec **F. R.** pa se je odzval na komentiranje nogometne tekme med Srbijo in Švico:

»Protestiram nad neprofesionalnim komentiranjem Urbana Laurenčiča, dne 2. 12. 2022 ob 20:00, ko je /.../ komentiral nogometno tekmo v Katarju med Srbijo in Švico.

Pri pripravi na strel in ob zadetku švicarske reprezentance je opozarjal na igranje, previdnost, obžaloval zadetek, pri pripravi na strel in zadetku srbske reprezentance se je navduševal. Tako je ravnal večkrat./.../«

V. SPLOŠNO

Intervju, 4. 12.: na sporedu veliko kasneje kot običajno

Gledalka **R. B.** se je odzvala na pozno uro predvajanja oddaje Intervju v nedeljo, 4. decembra:

»Včeraj, nedelja - 04. 12. 2022, sem z veseljem pričakovala oddajo Intervju z odlično voditeljico Vido Petrovčič, vendar zaman. Šele danes sem opazila, da je bil na sporedu veliko kasneje kot običajno (23.21!!), ob uri, ki je za veliko število zaposlenih ljudi izredno neprimerna, saj jih drugi dan čaka zgodnje vstajanje. Menim, da bi ga kljub prenosu dobrodelnega koncerta lahko uvrstili vsaj pred šport in vreme po Odmevih, predvsem pa pred prešteviline reklame.«

Odgovor varuhinje s **PRIPOROČILOM**:

»Najlepša hvala za vaše pripombe in mnenja. Brez vaših osebnih podatkov sem pohvalo poslala voditeljici, uredniku oddaje in odgovorni urednici, kritično pripombo glede časa predvajanja pa direktorju TV Slovenija.

Pripombe o prepoznem predvajanju resnih vsebin (pogovornih oddaj, pa tudi dokumentarnih oddaj) prihajajo kar redno, zato sem na to že opozorila. Čeprav vse več gledalcev spremlja TV vsebine na televizorjih z ogledom za nazaj ali na drugih napravah, kjer so na portalu <https://365.rtvlo.si/> ali na <https://www.rtvlo.si/> kadarkoli dostopne vse oddaje, je še vedno veliko tudi gledalcev, ki spremljajo TV Slovenija 1 neposredno prek TV zaslona. In njim mora biti prilagojena tudi programska shema oziroma uvrstitev posameznih oddaj v spored določenega dne. Letos je bilo zaradi volilnih in referendumskih nedelj takšnih sprememb in pozno predvajanih intervjujev še več. Zato bom na pristojni komisiji **ponovno opozorila, da morajo pristojni posvetiti več pozornosti predvidljivi programski shemi in jo spreminjati res le izjemoma, ob nepričakovanih dogodkih, kot so denimo naravne katastrofe.** Tradicionalni koncerti in vnaprej znani dogodki, kot so volitve, niso nepredvidljivi.

Še glede konkretne nedelje: Šport in Vreme sta vedno po Odmevih oziroma zadnjih večernih poročilih. Tokrat so bili zaradi volitev namesto kratkih večernih Poročil na sporedu razširjeni Odmevi, zato se je termin Intervjuja še dodatno zamaknil. Oglasi morajo biti predvajani v posameznih intervalih na uro, kot jih omogoča zakon, njihova selitev na nočni čas pa ni možna, ker ta čas za oglaševalce ni zanimiv, saj takrat število gledalcev strmo upade.«

Večkratno predvajanje oddaj

Gledalec **M. B.** se je "pritožil" nad večkratnim predvajanjem iste oddaje:

»Včeraj sem ob istem terminu gledal Arena - zelo težko, danes pa sem na RTV spet opazil, da gledam isto oddajo na drugem programu. Je to normalno?«

Pojasnilo **Mihaele Vrbec**, vodje Službe za Programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV programov glede večkratnega predvajanja oddaje Arena:

»Praviloma oddaje Arena ne ponavljamo na TV SLO 2.

Gledalec navaja pravilno, samo napačno se je izrazil, interpretiral ...

»Včeraj (nedelja, 11. 12. 2022) sem ob istem terminu gledal Arena« – to pomeni, da je gledal premiero na TV SLO 2.

»gledam isto oddajo na drugem programu« – to pomeni, da je gledal ponovitev na TV SLO 1, zanj je to pač drug program (ne nujno TV SLO 2). Na TV SLO 2 ta dan oddaja Arena ni bila ponovljena.

Prilagam ritem programske sheme 2022 in 2023 za oddajo Arena:

Shema 2022:

Premiera – nedelja, 20.00, TV SLO 2

Ponovitev 1 – ponedeljek, 21.00, TV SLO 1

Ponovitev 2 – četrtek, 12.00, TV SLO 1

Ponovitev 3 – petek, 21.00, TV SLO 3

Shema 2023:

Premiera – ponedeljek, 21.00, TV SLO 1

Ponovitev 1 – sreda, 12.00, TV SLO 1

Ponovitev 2 – četrtek, 21.00, TV SLO 3«

Varuhinja je pojasnilu dodala:

»Iz pojasnila Službe za Programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV programov izhaja, da je bila v letu 2022 oddaja Arena na ogled kar štirikrat, v letu 2022 pa premiernega predvajanja na TV SLO 2 ni več, zato prvemu predvajanju sledita še dve ponovitvi. TV Slovenija sicer večino lastnih oddaj ponavlja še na ostalih dveh programih, število in čas ponovitev sta odvisna od več dejavnikov. Odgovor na vaše vprašanje, ali je normalno, da gledate dvakrat isto oddajo, je torej pritrdilen. Za ilustracijo navajam še shemi oddaj Tednik in Tarča, ki imata, tako kot Arena, eno premierno predvajanje in dve ponovitvi:

Tednik:

Premiera – ponedeljek, 20.00, TV SLO 1

Ponovitev 1 – torek, 12.00, TV SLO 2

Ponovitev 2 – torek, 21.00, TV SLO 3

Tarča:

Premiera – četrtek, 20.00, TV SLO 1

Ponovitev 1 – petek, 11.55, TV SLO 2

Ponovitev 2 – sobota, 21.00, TV SLO 3

Spored vseh treh programov TV Slovenija je sicer dostopen [tukaj](#).«

Zakaj na TV Slovenija voščite samo Srečno novo leto?

Poklicala je gledalka **V. V.** in povedala:

»Spremljam italijansko nacionalno televizijo. Tri tedne že na njej voščijo »Buon Natale« (vesel Božič). Zakaj se pri nas vošči samo Srečno novo leto? To se mi ne zdi prav.«

Varuhinja je za pojasnilo vprašala direktorja TV Slovenija **Uroša Urbanijo**, ki ji je pisno odgovoril, da so »voščilo danes (22. 12.) že popravili tako, da bo med njimi tudi božična voščilnica«. **Varuhinja** je s tem odgovorom seznanila gledalko, ki je medtem tudi sama že opazila božično voščilo, in se zanj zahvalila.

Vodja Službe za promocijo in podobo TV programov **Doris Vozny Potočki** pa je dodala še tole pojasnilo:

»Vsako leto se trudimo, da bi bila naša voščilnica malo drugačna, da bi se ujela z razmerami in s časom, v katerem živimo. Letos smo se povezali in na nivoju RTV-ja poenotili novoletno voščilnico z radijsko, spletno in elektronsko čestitko. Pripravili smo minimalistično voščilo srčno in srečno leto 2023, v sliki pa so samo zvezdice na modrem nebu. V božično voščilo pa smo na transparentno modro nebo dodali jaslice in zaželeli blagoslovljen in miren praznik.

Odločili smo se, da razkošje, bučnost in blišč, ki ljudi že ves december silijo v hitenje in potrošnjo, omejimo, umirimo in razmislimo o malo bolj pristnem, ponotranjenem doživljanju božično-novoletnih praznikov (preprosto, družinsko, povezano, medosebno, sočutno ...). To je bil tudi eden od razlogov, da s praznično podobo začnemo bolj zadržano in kasneje. Program smo »okrasili« šele po 20. decembru.«

Primernost glasbenega spota skupine Laibach

Gledalec **D. O.** se je v telefonskem klicu pritožil, da je TV SLO 2 danes dopoldne (op. a.: 23. 12.) predvajala glasbeni spot skupine Laibach, ki je po njegovem mnenju neprimeren zaradi svastike, ki povečuje fašizem oziroma nacizem.

Urednik Videotraku in realizator specialist **Tomaž Gasparič** je odgovoril:

»Iz navedenega sklepam, da gre za skladbo in videospot So Long, Farewell. Skladba je priredba svetovne uspešnice iz slovitega muzikala Moje pesmi, moje sanje (1965). Videospot je nastal leta 2018 in od tedaj je v predvajanju tudi na TV SLO. Doslej glede te vsebine nismo prejeli pritožb, saj gre za parodijo oz. mračno satiro matičnega motiva, kjer svetovno uveljavljena slovenska glasbena skupina Laibach skladno s svojo temeljno ideologijo kritizira neofašizem in nastavlja ogledalo sodobni evropski družbi ter vzponu skrajnih ideologij v zadnjem desetletju. Alegorij gorečih svastik v ozadju scenografije izvajalci in avtor videospota Igor Zupe eksplicitno ne pojasnjujejo, končno interpretacijo sporočila pa prepuščajo gledalcem. Ob tem moramo vedeti, da svastika v svojem temelju ni simbol nacizma, ampak star religiozni in kulturni simbol, ki ga najdemo v džainizmu, hinduizmu in nekaterih afriških kulturah. Ker nekateri gledalci žal niso seznanjeni z družbeno-kritičnim poslanstvom Laibach, lahko prihaja tudi do napačnih razumevanj. So Long, Farewell je v pogledu produkcije in filmske izraznosti eno najboljših neodvisnih slovenskih AV del iz l. 2018 v Sloveniji, hkrati s sublimnim kritičnim sporočilom pa bi cenzura videospota mediju prinesla mnogo več škode kot koristi. Obravnavani videospot se v dopoldanskem času predvaja izjemoma, le nekajkrat na leto, tudi nadaljnja uredniška praska bo ostala enaka.«

V. d. odgovornega urednika Razvedrilnega programa **Vanja Vardjan** je po pojasnilu sklenil:

»Glede na vsa pojasnila predlagam, da ostanemo pri dosedanjem načinu predvajanja.«

Pohvala

Gledalka **M. A.** je pohvalila TV program, še posebej filme:

»Rada gledam program RTV, filmi ob sredah so odlični, tudi drugi filmi na obeh programih. Hvala!«

Varuhinja je gledalki odgovorila:

»Vašo pohvalo sem posredovala uredništvu Kulturnega in umetniškega programa, kjer se res trudijo za čim boljši izbor filmov in je bodo zato zagotovo veseli.

Kot varuhinja vaših pravic sem seveda tudi sama vesela, če ste s programom zadovoljni gledalke in gledalci. Zato vas vabim, da se s podobnimi pripombami in vprašanji še kaj oglasite.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

O izbiri gostov v oddaji Intelekt, 4. 10. - dodatno

Ob obravnavi mesečnih poročil varuhinje za oktober in november sta dva člana Komisije Programskega sveta za izobraževalne, otroške in mladinske programe izrazila pričakovanje, da bi varuhinja zapisala mnenje glede izbire gostov v oddaji Intelekt, ki je bila na sporedu 4. 10. 2022 na Prvem. Nanjo se je oktobra odzvalo več poslušalcev, varuhinja je pridobila odziv odgovornega urednika Prvega Danijela Posleka, ki je pojasnil, da »pri obravnavi t. i. ustavno zagotovljenih pravic (55. člen; svobodno odločanje o rojstvu otrok) ne moremo oddaj »uravnoveževati z druge strani« na način pro/contra, tudi zato so pričakovanja o tem, da bomo predstavili »drugačna mnenja«, ko gre za spoštovanje ustave, neutemeljena.« Na ta odgovor so se ponovno odzvale tri poslušalke in en poslušalec.

Varuhinja je na pobudo članov komisije poslušala oddajo Intelekt z naslovom »*Anti-gender*« gibanja v Evropi. Kot okvir oziroma izhodišče oddaje je avtorica Tita Mayer zapisala: »Poslanke in poslanci bodo danes odločali o spremembah družinskega zakonika, ki predvideva za vse pare, raznospolne in istospolne, enake možnosti. Prejšnji teden pa sta se v Ljubljani zvrstila dva shoda, katerih udeleženske in udeleženci nasprotujejo tako izenačenju pravic istospolnih parov in ustavno zagotovljenim reproduktivnim pravicam žensk. O tovrstnih populističnih "anti-gender" gibanjih, ki so transnacionalna in so se v zadnjih letih v Evropi močno okrepila, o njihovih ciljih, posledicah in vplivu na ustroj demokratične družbe, bomo govorili v tokratni Intelekti.« V goste je na to temo povabila prof. dr. Darjo Zaviršek in prof. dr. Romana Kuharja.

Varuhinja je oddajo poslušala in ugotovila, da **so očitki poslušalcev o enostranski izbiri sogovornikov v oddaji utemeljeni**. Glavni fokus oddaje ni bila ustavno zagotovljena pravica o svobodnem odločanju o rojstvu otrok ali o splavu, temveč »anti-gender« gibanja, njihov način delovanja, vsebina delovanja, financiranje, mednarodno povezovanje, korenine in širše družbene posledice njihovega delovanja. Takšna je bila tudi vsebinska zasnova oddaje, razvidna iz vprašanj voditeljice. Tako gosta kot voditeljica so v oddaji izpostavili več očitkov na »anti-gender« gibanja oziroma »organizacije, ki so v ozadju »tako imenovanih pohodov za življenje«, ki »si prizadevajo za dekonstrukcijo naše ustave, za dekonstrukcijo človekovih pravic in za zmanjšanje pravic žensk« ter na nedavni pohod za življenje v Ljubljani, na katerem so bile »dezinformacije o medicinskih dejstvih«.

V oddaji ni bilo nobenega predstavnika omenjenega pohoda za življenje ali katere od »anti-gender« organizacij, ki bi na navedbe voditeljice in obeh sogovornikov lahko odgovoril. **Zato je bila za to vsebinsko zasnovo izbira sogovornikov pomanjkljiva oziroma neustrezna**. Dva strokovnjaka, s področja družboslovja in humanistike, sta bila za to temo nedvomno primerna sogovornika, vendar ne zadostna, da bi oddaja spoštovala »načelo resničnosti, nepristranskosti in celovitosti informacij«, ki je zapisano v 5. členu Zakona o RTV Slovenija in podrobneje

razčlenjeno v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija. Med drugim v točki 1.8 o pravičnosti: »Osebam, ki so bile v naših programih osebno napadene ali kritizirane, je treba v najkrajšem možnem času oz. v naslednji oddaji omogočiti odgovor.«

Poleg tega Poklicna merila v točki 2.3 natančno določajo zahtevo po uravnoveženosti sporočanja: »/.../ Če je le mogoče, mora novinar za določen prispevek ali oddajo najti predstavnike vseh vpletenih (prizadetih) strani ali nazorov. Če tega ne more, mora to poslušalcem in gledalcem sporočiti na preprost in neposreden način.« V primeru te oddaje so izostali predstavniki pomembnega dela vpletenih, »anti-gender« gibanj. Točka 2.3.2 sicer omogoča uresničevanje zahteve po uravnoveženosti sporočanja v nizu oddaj, »vendar mora niz oddaj zagotoviti uravnoveženo predstavitev različnih stališč in mnenj o obravnavanih temah. Namera o zagotovitvi uravnoveženosti v takem nizu oddaj mora biti poslušalcem in gledalcem teh oddaj predstavljena vnaprej in nedvoumno.« Ta namera poslušalcem pa ni bila predstavljena.

Pohvala

Poslušalka **M. G.** je pohvalila izbor gosta v oddaji Storž, ki je na sporedu ob četrtkih ob 10.30 na Radiu Prvi:

»Ravnokar poslušam intervju z dr. Stanislavom Renčljem; čestitke k tej ideji. Ima kaj za povedat in pokazat iz realnega ustvarjalnega življenja. Smo dosti sodelovali z njim in ustvarjali zelo dobre projekte na področju turizma in kulture (katalog Skrivnostni Kras in turistične jame Slovenije, knjigo o kulinariki na Notranjskem, Furmanski praznik, Okusi furmanskih jedi ...). Mogoče bo oddaja kakšen navdih za mlade.«

MMC

I. NOVINARSKE VSEBINE

Primerjava nogometa z umetnostnim drsanjem

Bralka **A. D.** se je kritično odzvala na prispevek o izjavi hrvaškega selektorja, objavljen na spletni strani rtvslo.si:

»Danes (op. a.: 6. 12.) ste na naslovni internetni strani rtvslo.si objavili prispevek o izjavi hrvaškega selektorja v zvezi z zmago hrvaške reprezentance na nogometnem SP. Članek ste naslovili s selektorjevo izjavo "To ni umetnostno drsanje, temveč boj za izid." Zavedam se, da je to v prvi vrsti izjava hrvaškega selektorja, ki sicer sama po sebi kaže na njegovo nespoštljivost do drugih športnikov in s tem, milo rečeno, aroganco, vendar pa sta novinar in urednik dala tej izjavi lastno priznanje s tem, da sta, izmed vsega izrečenega, izbrala ravno to za naslovno izjavo.

Takšen članek je zato težko sprejeti drugače kot nespoštovanje, celo žaljivost do umetnostnega drsanja, kar je, ravno zato, ker ste športno uredništvo, v resnici prej žalostno kot karkoli drugega. Glede na to, s kakšno lahkoto ste to objavili, pa bi vam predlagala, da obujete drsalke in sami ugotovite, če gre res za tako lahek šport. Ker pa je jasen tudi kontekst izjave, pa je le-ta in njeno izpostavljanje nenazadnje tudi globoko šovinistično.«

Odgovor varuhinje z MNENJEM in PRIPOROČILOM:

Vašo pripombo o neprimernem naslovu na MMC sem v anonimizirani obliki posredovala uredniku Športa na MMC, **Robertu Kaurinu**, ki je odgovoril:

»Očitki so neutemeljeni. Selektor je izpostavil dejstvo, da pri umetnostnem drsanju šteje največ umetniški vtis, kar je potem na ločeni novinarski konferenci tudi potrdil. Res, da so se pravila vmes dejansko spremenila, a večkrat se v žargonu umetniški vtis še naprej povezuje z umetniškim drsanjem. Medtem vtis pri nogometu ne prinaša dodatne točke. Štejejo le goli.«

Članek in naslov sem tudi sama pregledala in **menim, da je bil naslov neprimeren in so zato vaši očitki utemeljeni. Res gre za izjavo trenerja, vendar novinarska etika oziroma odgovornost pri poročanju novinarje zavezuje, da ne širi izjav, ki so žaljive. In ta izjava je do umetnostnega drsanja žaljiva, saj ga postavlja celo kot merilo nezahtevnosti in kot športno panogo, v kateri sploh ni merljivih izidov, temveč so pomembni samo umetniški vtisi.**

Tudi opravičevanje naslova z žargonskim povezovanjem umetniškega vtisa z umetnostnim drsanjem ni utemeljena. Takšna raba je morda običajna v žargonu, v javnem mediju pa je neprimerna.

Novinar je imel možnost uporabiti drug, boljši naslov, zato bi bilo vsekakor primerneje, da bi se tej selektorjevi izjavi v naslovu izognil. **Zato sem Športnemu uredništvu MMC priporočila razpravo o nekritičnem povzemanju neprimernih izjav.**

Manjkajoča deklaracija Ubranimo zgodovino spet dostopna

Gledalec **J. M.** se je obrnil na varuhinjo z vprašanjem, zakaj v [članku](#), objavljenem na [rtvslo.si](#) ne deluje povezava do deklaracije Ubranimo zgodovino:

»Rad bi pojasnilo, zakaj v gradivu, ki obravnava problematiko nedavne okrogle mize na temo Jugoslavija: poslednje poglavje 1980 - 1991, čeprav je objavljen link [tukaj](#) ne morem priti do deklaracije Ubranimo zgodovino, saj mi računalnik sporoča: »404, ni najdeno«. Končno gre za zaključek mednarodnega projekta - Kdo je prvi začel, zgodovinarji proti revizionizmu. Projekt je podpirala tudi Evropska unija. Je morda kdo objavo te deklaracije cenzuriral!?!«

Varuhinja je odgovorila:

»Glede nedostopnosti deklaracije vas lahko potolažim, da do tega ni prišlo zaradi cenzure, temveč zaradi tehničnega zapleta. In če vi na to ne bi opozorili, deklaracija verjetno še vedno ne bi bila dostopna. Zdaj je, do nje lahko dostopate [tukaj](#). Tudi avtorica prispevka, katerega del je deklaracija, ob vašem opozorilu do nje ni mogla dostopati, zato sem se obrnila na vodjo MMC-ja Anžeta Ančimerja, ki je pristojen za tehnična vprašanja. Po nekaj preverjanjih je ugotovil, da deklaracija ni dostopna in ker deklaracija ni last RTV Slovenija, je zanjo poslal novo povpraševanje. Tako je zdaj, tudi po zaslugi vašega opozorila, za kar se vam zahvaljujem, ponovno dostopna na zgornji povezavi.«

Očitek gledalca: Premalo kulturnih vsebin na teletekstu

Gledalec **G. G.** je v odzivu izrazil mnenje o spregledanih kulturnih in drugih pomembnih dogodkih na teletekstu:

»Na spletnih straneh teleteksta objav MMC je kultura izjemno zapostavljena. Tekočih zadev praktično ne spremljajo, boljše pokrivajo filmsko produkcijo in redno objavljajo nekrologe. Danes, 3. decembra, ko vse vrvi od kulture, so izbrali sedem novic, od tega dva nekrologa.

Vse informacije so daleč slabše npr. od športa, kjer je objavljen vsak rezultat domače ali tuje lige in prvenstva.

Škandalozno pa je, da je v zadnjih dneh popolnoma spregledan podatek, ki ste ga primerno predstavili v informativnih oddajah. To je dvojni vpis na UNESCO seznam nesnovne dediščine. Takšnega kulturnega uspeha ni bilo v letu 2022 in nikoli prej. Dolga leta prizadevanj so spregledana, pa bi zaslužila posebne oddaje in še kaj.

Pisal bi urednikom in direktorju TV, pa sedanji na vprašanja in predloge ne odgovarjajo. Zato prosim za vašo intervencijo, da se zapostavljanje kulture in pomembnih dogodkov ne bi več spregledovalo.«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM:**

»Vaš odziv sem brez vaših osebnih podatkov posredovala na MMC, od koder je urednica kulture **Maja Kač** odgovorila:

»Hvala za mnenje in pozorno spremljanje teleteksta ter strani MMC-ja. Vse teme, ki ste jih pogrešili na naših straneh (Ta veseli dan kulture in Unescov vpis), smo pokrili in o tem obveščali tako na spletnih straneh MMC-ja kot teletekstu, vendar pa je narava teleteksta takšna, da novejša novice zaradi omejenosti

prostora izrinejo starejše objave in so morda v trenutku, ko ste preverjali, te objave že zamenjale nove.

Vsekakor bomo Vašo pripombo vzeli na znanje in poiskali načine, da bodo novice dlje časa izpostavljene, pa tudi, da bo nabor novic bogat in informativen.«

Iz odgovora je razvidno, da so v uredništvu vašo pripombo skrbno prebrali in se potrudili za izboljšave. Kot varuhinja pa bom **nanjo opozorila na seji Komisije za kulturno umetniške vsebine in na Komisiji za multimedijske vsebine.** Marsikaj je odvisno od kadrov, nekaj pa tudi od sodelovanja med uredništvami. Upam, da se kaj premakne na bolje tudi na kulturnem področju.«

Teletekst: Zakaj ni objavljen tudi šport na TV SLO 3

Gledalca **G. H.** pa je zanimalo, zakaj na teletekstu niso objavljeni športni dogodki, ki jih predvajajo na TV SLO 3:

» TTX 501 šport na TV SLO 589. TTX 589 šport TV SLO 2. Zakaj ni objavljen tudi šport na TV SLO 3? TTX 501 je navedeno, da je šport na TV SLO in ne samo na TV SLO 2. Boste dodali, popravili, spremenili? /.../«

Odgovor urednika Športa na MMC **Roberta Kaurina:**

»Stran 589, kjer so na teletekstu zapisani prenosi, se generira avtomatično. Tehnično je narejeno tako, da se preslikujejo le prenosi s TV SLO 2.

Na TV SLO 3 so športni prenosi izjemno redki. Če bi hoteli tudi to spraviti na stran 589, bi bil potreben korenitejši tehnični poseg. Ročno pa se v to ne da posegati.«

Zakaj se teletekst ne posodablja redno

Gledalca **G. H.** je zmotilo tudi, da se je oddaja V petek zvečer začela 12 minut kasneje, kot je bilo napisano v sporedu na teletekstu:

»Današnjo oddajo V petek zvečer ste pričeli točno 12 minut kasneje, kot je v napovedniku na teletekstu na strani 203. Zakaj?«

Odgovor **varuhinje:**

»Teletekst se zaradi kadrovske podhranjenosti ne posodablja redno, saj zanj skrbijo novinarji, ki delajo tudi na MMC. Zato sem v Priporočila za leto 2023 zapisala tudi kadrovske okrepitve teleteksta. Morda uspe ...

Najnatančnejša napoved sporeda je sicer neposredno na večini televizijskih sprejemnikov in na spletni strani rtvslo.si.

Tam je za oddajo V petek zvečer pisalo, da se začne ob 21.00. Res pa je, da je oddaja tokrat sledila prenosu državne proslave v živo, ki se lahko iz nepredvidenih razlogov podaljša in seveda TV Slovenija prenosa ne more prekiniti pred koncem proslave.«

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Varuhinja je prejela 20 pisnih odzivov, povezanih s komentiranjem na spletnem mestu rtslo.si. Komentatorji so se večinoma pritoževali, ker so bili njihovi komentarji izbrisani oziroma onemogočeni, pa tudi zaradi blokiranega uporabniškega imena oziroma zato, ker je bilo njihovo uporabniško ime pod nadzorom. Pritožnike je po pojasnilo največkrat napotila na moderatorje komentiranja.

III. STORITVE

Glasnost aplikacije RTV 365 in arhiviranje sej Programskega sveta

Gledalec D. U. je v odzivu izrazil mnenje o tem, da aplikacija RTV 365 ne nudi zadostne glasnosti na tablicah in telefonih, omenil pa je tudi, da sej Programskega sveta pogosto ne more spremljati v živo in podal predlog, da se jih arhivira:

»Večkrat sem na twitterju na naslovu @RTV_Slovenija obveščal, da aplikacija RTV 365 ne nudi zadostne glasnosti na tablicah in telefonih, glede na ostale javne najbolj priljubljene aplikacije, kot so Youtube, Voyo in podobno.

Jakost zvoka na tablici ali telefonu v nastavitvah "medij" nastavimo na maksimalno in jakost zvoka na zunanjih gumbih naprav prav tako nastavimo na maksimalno in glasnost je še vedno nižja, tako da se nekatere vsebine zelo slabo sliši, malo bolje je poslušanje radijskih programov, nasprotno pa je najslabša glasnost na TV programih v živo, še posebej prenosi sej Programskega sveta so neslišni, verjetno je tudi problem, kako svetniki glasno govorijo, verjetno tudi ne govorijo pred mikrofonom ali pa so problematični drugi dejavniki. Večkrat se je tudi zgodilo, da je slika občasno prekinjala ali pa obratno, da občasno ni bilo zvoka. Tudi s pomočjo slušalk je situacija podobna.

Problem je tudi, ker nimamo vedno časa, da bi seje Programskega sveta spremljali v živo, teh sej ne moremo gledati z zamikov dan ali nekaj dni kasneje in sej tudi ni v arhivu aplikacije RTV 365, lahko pa bi tudi razmislili, da bi uvrstili prenose sej na 3 program, kjer bi potem lahko vsak uporabnik gledal seje pri svojem operaterju z zamikom.

Menim, da je v tej dobi tehnologije nedopustno, da uporabnikom in naročnikom RTV naročnine ne omogočimo ogled sej Programskega sveta z daljšim zamikom in v arhivu, saj so seje javne.«

Varuhinja je odgovorila:

»Glede glasnosti aplikacije RTV 365 je pojasnilo podal vodja MMC-ja in svetovalec generalnega direktorja za tehniko **Anže Ančimer**:

»Načrtujemo izboljšanje glasnosti v prihodnjem letu. Žal je to pogojeno z nakupom sistemov za zvišanje glasnosti na svetovnem spletu.«

Torej si izboljšanje lahko obetate že v letošnjem letu.

Glede sej Programskega sveta (v nadaljevanju PS) pa so na predlog predsednika PS dr. Petra Gregorčiča člani PS sprejeli sklep, da se vse seje arhivirajo. Predsednik PS je namreč na pobudo, da bi bili posnetki sej PS javni – ta je bila dana na javni prireditvi RTV SMO 26. 10. 2022 v Ljubljani - na seji PS 28. 11. 2022 predlagal v ta namen spremembo Poslovnika PS. Menil je, da je želja po javnosti sej upravičena, z njo bi PS zasledoval javni interes, kar je skladno z zahtevo 11. člena Statuta javnega zavoda RTV Slovenija. Povedal je, da je predlog spremembe poslovnika, ki bi določal javnost sej, pregledala tudi Pravna pisarna RTV Slovenija. Programski svet je z 22 glasovi za, 1 proti in 1 vzdržanim sprejel naslednji sklep:

»Programski svet RTV Slovenija v skladu s 16. členom Zakona o RTV Slovenija ter 12. členom in 16. členom Statuta javnega zavoda RTV Slovenija sprejme dopolnitev Poslovnika Programskega sveta RTV Slovenija, ki se glasi:

Točka 9.2 Poslovnika Programskega sveta Radiotelevizije Slovenija se dopolni tako, da se doda nov odstavek:

Posnetek tistega dela seje Programskega sveta, ki se prenaša po medmrežju, je po končani seji dostopen javnosti na portalu MMC RTV Slovenija. S tem se zagotavlja zakoniti interes javnosti. Za vse ostale tonske in video zapise sej programskega sveta in njegovih delovnih teles veljajo določila točke 11.5 tega Poslovnika.

Ta sprememba Poslovnika se začne uporabljati z naslednjo sejo Programskega sveta.«

Za zdaj sta v arhivu dostopni obe zadnji seji, vendar na zelo zapleten način - znotraj prispevkov na MMC:

[Seja 12. 12. 2022:](#)

[Seja 23. 1. 2023](#)

Vsekakor upam, da se bo dostopnost sej kmalu izboljšala.«

Kako spremeniti barvo TV portala

Uporabnica **S. V.** se je obrnila na varuhinjo s prošnjo po pojasnilu, kako se spremeni barvo podlage TV portala rtvslo.si:

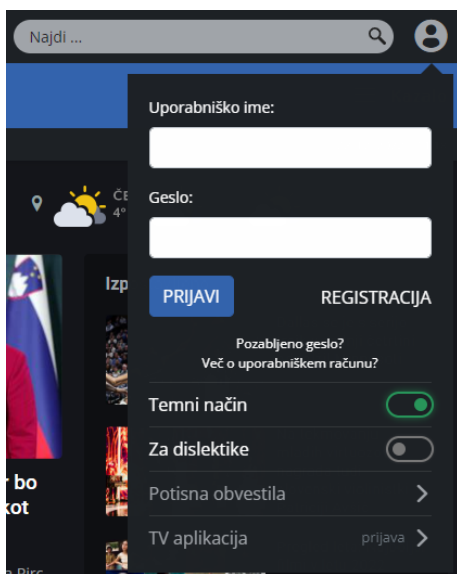
»Že dolgo sem uporabnica portala RTV in odkar je podložen s temno, to je črno temo, se mučim, ker ne najdem nastavitve, kako jo spremeniti nazaj v svetlo, tako, kot je bila prvotna podlaga. Bodite prijazni in mi sporočite, če je ta sprememba sploh mogoča. Sem starejša in me temna podlaga hudo moti.«

Varuhinja je odgovorila:

»Kot je pojasnil vodja MMC-ja **Anže Ančimer**, so temne podlage trend, ker porabijo manj energije. Ker me je kot varuhinjo zanimalo tudi, kako prijazne so podlage do uporabnikov, sem na ta problem opozorila na Odboru za invalide, kjer je predstavnik slabovidnih povedal, da so zanje temne podlage s svetlimi (rumenimi) črkami celo najboljše.

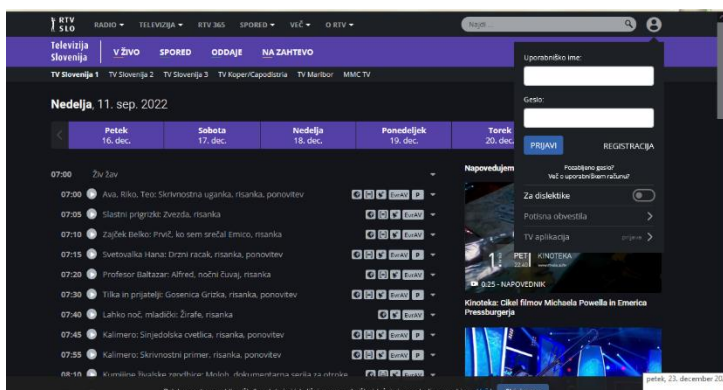
Posredujem navodilo, kako spremenite podlago:

S klikom v zgornjem desnem kotu dobite seznam in na njem lahko odključate »Temni način«.

Vodja MMC-ja je še dodal, da TV portal ostaja takšen, kot je.«

Uporabnica je sporočila, da pri njej nastavitve na svetlo stran ni možna in posredovala tudi sliko zaslona:

Varuhinja ji je svetovala, naj poskuša vzpostaviti stik s tehniki oziroma naslovi vprašanje na e-naslov: mmc@rtvslo.si ali tel. št. 01 475 4500 (od ponedeljka do petka od 9:00 do 14:00).

I. JEZIKOVNA KULTURA

Krkavče niso v zaledju, temveč v osrčju Istre

Gledalka **N. B.** je opozorila na neprimerno "umestitev" naselja Krkavče v Istri v oddaji Na lepše, ki je bila na sporedu 16. decembra na TV SLO 1:

»Na vas se obračam, saj verjamem, da boste posredovali moje mnenje in stališče ostalih Istrijanov g. Mojci Mavec, ki nas je v oddaji Na lepše postavila v zaledje Istre.

Kratek poduk o anatomiji: od zadaj imamo hrbet, ledja in /.../. Zaledje razumemo kot za hrbtom ali pa za /.../, torej nekaj zahrbtnega in /.../, nikakor pa ne na nivoju tistega od spredaj.

Če se Istrijan v Krkavčah, v Istri, obrne proti morju, ima v zaledju Ljubljano in Dunaj. Če se obrne proti Ljubljani, pa ima v zaledju morje in v liniji Italijo.

Torej: v Krkavčah ali v mojem Sv. Petru nismo v zaledju Istre, kvečjemu v notranjosti oz. na podeželju Istre. Prej v središču ali v osrčju Istre, ne pa na obrobju, nikakor pa ne v zaledju.

Prosim, da to naše stališče upoštevate, ko govorite o nas.

Hvala, da z našim razumevanju zaledja seznanite tudi ostale novinarje.«

Avtorica prispevka **Mojca Mavec** je odgovorila:

»Po dolgih poteh je vaše pismo glede 'zaledja' Krkavč priromalo tudi v moj nabiralnik. Povsem iskreno - ne razumem, zakaj vas je izraz zaledje tako razburil. Prispevek je bil namenjen predvsem spoznavanju prevečkrat spregledanega kontinentalnega dela naše Istre. Za mnoge se Istra žal začne in konča na obali. Beseda zaledje je zame vedno pomenila nekaj toplega in varnega, nekaj, kar napaja in hrani mestna središča in okolja. Podeželje ima drugačen prizvok. A to so verjetno zelo subjektivni občutki. Tako kot za Vas. Lepe in mirne praznike.«

Gledalka se je odzvala:

»Priznam, da sem že večkrat dobila takšne odgovore na svoje ožje dojetje zaledja. Takšno vaše stališče bo tudi vsak jezikoslovec potrdil. Pa vseeno: Slovenska obalna mesta so na obrobju slovenskega dela Istre, zaledje Istre je izven Istre, za Istro, za njenim robom oz. hrbtom, torej: kje smo mi? Dopustim, da smo mi zaledje istrskih mest, nikakor pa nismo zaledje Istre. Takega poimenovanja ne boste dobili niti v italijanščini, ki je v Istri enakovredno doma.

Ne bi več razpredala, prosim le, da upoštevate stališče domačinov. Ki smo morda omejeni v dojetanju slovenskega pomena besede zaledje, kajti slovenščina nam je le

prvi tuji jezik in ne materinščina. In si besedo zaledje razlagamo preveč dobesedno oz. geografsko in anatomsko.

Hvala za vaš odgovor in želim vam še dosti dobrih poročanj iz različnih krajev. Ki si jih vedno z zanimanjem ogledam.«

Odzvala se je tudi **varuhinja**:

»Dodajam še nekaj svojih misli v korespondenco, ki mi je bila poslana v vednost. Dopisovanje je padlo v decembrsko »gnečo«, v kateri žal ni časa za mirnejši premislek. Tudi v tem kontekstu razumem odgovor avtorice prispevka Mojce Mavec, iz katerega je čutiti naklonjenost do podeželja in Istre, hitrobežeči čas pa je preglasil vaše tiho opozorilo na pomen ene besede. Čeprav gre res samo za eno besedo, je ta izjemno pomembna prav v oddaji, ki govori o Istri. Istra je z geološkimi, geografskimi, jezikovnimi, etnološkimi in drugimi značilnostmi najbolj istrska prav v vaseh, kot so Krkavče, Koštabona, Puče in mnoge druge vasi v osrčju Istre.

Za podeželska naselja redko rečemo, da imajo zaledje, saj se ta izraz navadno uporablja za mesta. Tako navaja tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika (povzeto po Franu: *Zaledje: območje, navadno okoli kakega središča, ki temu središču omogoča določeno dejavnost, obstajanje: mesto z zaledjem; zveza med pristaniščem in zaledjem/gospodarsko, surovinsko, turistično zaledje*)

Toda raba posamezne besede je odvisna tudi od komunikacijske situacije. Zato sem za natančnejšo razlago uporabe besede zaledje v tem primeru prosila **Jezikovne svetovalce na RTV Slovenija**. Poslali so zelo podroben odgovor, ki vam ga v celoti posredujem:

»Krkavče oziroma Sv. Peter niso zaledje slovenske Istre, niti Istre sploh. Natančnejši opis bi bil, da Krkavče ležijo na jugu slovenske Istre, na obmejnem delu s Hrvaško. Vse naštetje možnosti (notranjost, podeželje, središče, osrčje, obrobje, zaledje) pa so ustrezne, če jih umestimo v pravo sobesedilo ali jih obravnavamo s pravega gledišča.

Pri izrazu »istrsko zaledje«, uporabljenem v oddaji *Na lepše*, gre najverjetneje za v govorjenem in še zlasti pogovornem jeziku zelo pogost jezikovni pojav - metonimijo ali preimenovanje. Z njim je izraz gospodarnejši in tudi raznovrstnejši, saj sporočevalec - upošteva sobesedilo, pa tudi slikovno-zvočne prvine in naslovnikovo vedenje - odpravlja nepotrebne in ponovljene podatke. Kot je pojasnila že avtorica prispevka sama, je precej splošen pridevnik »istrski« 'nanašajoč se na Istro' (morda tudi zaradi izjave Robija Lisjaka ok. 13:40) povezala z »istrskimi obalnimi mesti« in tako smiselno ustvarila kratko zvezo »istrsko zaledje« namesto »zaledje istrskih obalnih mest«. Pri tem opomnimo, da je zaradi omejenosti oddaje na Slovenijo izpustila pridevnik »slovenski«, kakor je izpuščen tudi v izrazu »v osrčju Istre«, ki ga je predlagala gledalka.

Zveza »istrsko zaledje« se v korpusu Gigafida sicer pojavi razmeroma pogosto (78-krat, prim. koprsko zaledje – 98 pojavitev, tržaško zaledje – 49 pojavitev, mestno zaledje – 40 pojavitev), podobno so tvorjene tudi zveze slovensko (80-krat), kraško (74-krat), hribovito (41-krat) in dalmatinsko (31-krat) zaledje. Pogostost takšnih zvez kaže na drugačno razumevanje, na poudarjanje značaja oz. ključne lastnosti samega zaledja in ne točke, h kateri gravitira. Zveza *slovensko zaledje primorskih mest* kaže, da v resnici ne gre za »zaledje Slovenije«, torej tudi pri zvezi »istrsko zaledje« ne gre nujno za »zaledje Istre«, temveč za zaledje mest, ki ima istrski značaj, je torej zaledje obalnih mest v Istri (in ne npr. na Notranjskem).

Kljub gornji razlagi so zaradi specifičnega pomena zaledja kot okolice, stičnega območja, navadno okoli nekega središča, mesta, pokrajine, zveze »v osrčju Istre«, »na istrskem podeželju«, »v notranjosti Istre« preprostejše in s tem primernejše. Zveza »istrsko zaledje« je namreč lahko dvoumna: o istrskem zaledju (obalnih mest) bi bilo smiselno govoriti, če bi omenili tudi notranjsko zaledje (obalnih mest), ker pa se takšna dvojnost ne vzpostavlja, bi izraz lahko razumeli kot 'območje, meječe na Istro' (torej nekje severno in vzhodno od Kraškega roba). V strogo informativnih oddajah, kot so poročila, se metonimijam zato izogibamo in se zanašamo zgolj na ujemajoče se nedvoumne slovarske in enciklopedijske opise in razlage, v oddajah drugačne zasnove pa je delež različnih retoričnih prijemov večji in prispeva k sproščenosti takšnih oddaj. Dodajmo še, da beseda zaledje v slovarju ni zaznamovana sama po sebi (glede na pomensko polje bi jo sicer utegnili vrednotiti rahlo pozitivno), pač pa konotacijo pridobi s sobesedilom.«

Razlago pošiljam v vednost tudi avtorici prispevka in v. d. odgovornega urednika Razvedrilnega programa.«

Gledalka je varuhinji odpisala:

»Spoštovana g. varuhinja, presenetili ste me s tem širšim poglobljenim pristopom k mojemu vpitju in klicu ma pomoč v obrambi pred nepoštenim in nepravilnim umeščanjem dela Istre v zaledje Istre.

Že dlje časa se ob takih pisanjih oglašam in na različne načine utemeljujem, da notranjost Istre nikakor ne more biti zaledje Istre. V vseh dosedanjih primerih sem dobila odgovor (ali pa niti ne), ki je dokazoval, da so pisci, ali pa tudi govorci, predvsem ljudje, ki niti ne razumejo, kaj hočem povedati, in samo iz bazena možnih izrazov nekaj potegnijo ven ter povežejo z Istro.

Najlepša hvala, da ste dobili tako širok nabor strokovnega razmišljanja na to temo.

Če dovolite, bom vaš odgovor uporabila v svojih nadaljnjih bojevanjih. Prav potrebovala sem tak strokovno podprt pristop, ki bo morda marsikoga prepričal bolj kot moje razmišljanje.

Zahvaljujem se tudi za omembo Jezikovnih svetovalcev na RTV Slovenija. Tudi za njih imam večkrat vprašanja, glede katerih nisem vedela, se kam obrniti.«

Za »odličen odgovor in razlago« se je zahvalil tudi v. d. odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija Vanja Vardjan.

Dopisnik z Balkana ali balkanski dopisnik

Gledalec **G. H.** se je odzval glede poimenovanja dopisnika z Balkana:

»Kako lahko Boštjana Anžina imenujete kosovski dopisnik? On je dopisnik s Kosova!«

Odgovor **strokovne sodelavke varuhinje**:

»Iz ogleda prispevka v Dnevniku, 11. 12. 2022, je razvidno, da je voditeljica Katarina Golob Veselič dopisnika Boštjana Anžina res nagovorila z »balkanski dopisnik« in ne dopisnik z Balkana. Kot smo preverili pri jezikovnih svetovalcih in lektorjih, ki skrbijo za slovenski jezik na RTV Slovenija, sta v rabi obe obliki, na primer: moskovska dopisnica oziroma dopisnica iz Moskve, berlinska dopisnica oziroma dopisnica iz Berlina, tako tudi - balkanski dopisnik oziroma dopisnik z Balkana. Kot rečeno, obe rabi sta pravilni.«

II. OGLAŠEVANJE

Še vedno moteča TV prodaja

Oglaševanje v okviru TV prodaje je v decembru zmotilo gledalko in gledalca.

Varuhinja je v odgovoru pojasnila, da je na to opozorila na eni od jesenskih sej Programskega sveta in ob jesenski predstavitvi Priporočil varuhinje za leto 2023, ko je izpostavila, da so oglasi še posebej moteči tudi zato, ker se pojavljajo v mnogih medijih. Varuhinja bo poskušala na to vplivati na RTV Slovenija. Za vse elektronske medije v Sloveniji pa je odgovorna agencija AKOS, morda se gledalke in gledalci lahko obrnejo tudi na slednjo, jim je sporočila.

Ob tem je varuhinja še dodala:

»Kot varuhinja pravic gledalcev nisem zagovornica oglasov, saj oglasni čas zmanjšuje čas za informativne, izobraževalne, športne, kulturne, razvedrilne in druge vsebine. Toda o tem, ali in koliko je oglaševanja na RTV Slovenija, odloča Državni zbor, ki z zakonom določi obveznosti javne RTV Slovenija ter njeno financiranje. Veljavni Zakon o RTV Slovenija določa, da se RTV Slovenija financira iz več virov, in sicer iz RTV-prispevka, tržnih dejavnosti,

sredstev državnega proračuna ter iz sponzoriranja in drugih virov, skladno z zakonom in statutom.«

III. TEHNIČNE ZADEVE

Blokirani športni prenosi na TV SLO 3

Gledalka in gledalec sta v odzivu izrazila nezadovoljstvo, ker v času Svetovnega nogometnega prvenstva v Katarju nista mogla spremljati drugih športnih prenosov, ki so takrat izjemoma potekali na TV SLO 3:

»Smo naročniki Total TV, ker zaradi slabe infrastrukture kabelska televizija pri nas ni mogoča. Opažamo, da so športni prenosi na 3. programu blokirani, kljub temu, da moramo plačevati enako kot vsi ostali. S tem smo v neenakopravnem položaju. Zato vas prosim, da to uredite, ali pa nam ustrezno znižate prispevek.« (M. N.)

»Prenos smučarskih tekem, slika na TV SLO 3 je zatemnjena že ves mesec. Telemach pravi, da ne morejo nič, če ni plačanih avtorskih pravic.« (F. C.)

Strokovna sodelavka varuhinje je odgovorila:

»Na vaše vprašanje oziroma pripombo vam posredujemo podrobno pojasnilo, ki smo ga pridobili v **OE Oddajniki in zveze**:

»RTV Slovenija že vrsto let oddaja svoje radijske in televizijske programe prek satelita na orbitalni poziciji 16°. Radijski programi (Prvi, Val 202, ARS in Radio Si) so prosto dostopni brez omejitev. Televizijski programi TV SLO 1, TV SLO 2 in TV SLO 3 so prosto dostopni z eno izjemo.

RTV Slovenija za določene programske vsebine, v večini so to tuje produkcije in šport, nima pravice distribucije na področju izven ozemlja Slovenije in njenega zamejstva. V teh primerih RTV Slovenija omenjene programe zaklene in spremljanje omogoči le imetnikom pametnih kartic.

Pametne kartice v povezavi z ustreznim sprejemnikom, ki podpira VIACCESS sistem za pogojni dostop, omogočajo odklepanje vsebin. Do nakupa pametnih kartic so upravičeni vsi plačniki RTV-prispevka. Gre za enkratni znesek v višini 20 evrov. Več na: <https://www.rtv slo.si/rtv/rtv-prispevek/satelitska-kartica-rtv-slovenija/506506>.

Telemach oz. Total TV je komercialni ponudnik televizijskih vsebin, ki med drugim omogoča spremljanje programov TV Slovenija 1 in TV Slovenija 2 prek svojega prenosnega sistema in opreme. Za razliko od 1. in 2. programa, Total TV za spremljanje 3. programa uporablja zgoraj omenjeni signal, ki ga RTV Slovenija oddaja na satelitu. Kadar je vsebina na 3. programu prosto dostopna, to deluje

brezhibno. Težave nastopijo, ko je vsebina iz zgoraj omenjenih razlogov zaklenjena. Takrat spremljanje programa TV SLO 3 z opremo Total TV žal ni možno.«

Dodajamo, da so športni prenosi na TV SLO 3 k sreči zelo redki, a prav v novembru in decembru, ko je v Katarju potekalo Svetovno nogometno prvenstvo, ste bili nekateri gledalci prikrajšani za ogled športnih prenosov, ki so v tem času potekali na TV SLO 3. Upamo in si želimo, da bo v prihodnje do tega prišlo čim manjkrat oziroma da bo ponudnik vsebin to rešil v zadovoljstvo svojih gledalcev.«

Tarča, 15. 12.: slike na zaslonih v mizah oddaje Tarča v čudnih barvah

Gledalca M. K. so zmotile barve slik na zaslonih v mizah oddaje Tarča:

»Naj na začetku poudarim, da se ne oglašam zaradi vsebine, gostov ali vodenja oddaje Tarča. Me pa vsakič znova zmoti vizualna podoba oddaje, ko se na ekranih v mizi pred gosti pojavijo slike osebnosti v čudnih barvah, kot da bi prihajali z drugih planetov ali bili na smrt bolni.

(slika je iz oddaje Tarča 15. 12. 2022)

Menim, da je sicer res najpomembnejša vsebina oddaje, kljub temu pa nacionalna televizija ne bi smela zanemarjati vizualne podobe in si s tem povzročati sramote. Verjamem, da premorete dovolj tehničnih strokovnjakov, ki bi znali z malo več napora izboljšati vizualno podobo vaših oddaj.«

Varuhinja je odgovorila:

»Ko sem vašo pripombo brez vaših osebnih podatkov poslala vodji TV produkcije, so pristojni za osvetlitev ugotovili, da sta bila televizorja, ki sta vgrajena v pult tega studia, v začetku nastavljena na primerno barvno temperaturo (6500K), kasneje pa se je ta nastavitev podrla. Glede na to, da je barvna temperatura luči v studiu okrog 3200K, se to zdi s prostim očesom sicer v redu, ko to potuje do gledalcev skozi kamero, pa ne, saj deluje slika pri takšni barvni temperaturi modra oziroma hladna.

Pristojni za nastavitve v tem studiu bodo vse ponovno preverili in nastavili, zato se nadejam, da boste že naslednjo Tarčo lahko gledali s slikami v prijetnih barvnih tonih. Na podoben način uporabljajo TV zaslone v nekaterih drugih oddajah (V petek zvečer, kviz Joker, Panorama ...), kjer do teh zapletov ni prišlo. Zahvaljujem se vam za pripombo, saj bodo po vaši zaslugi slike na zaslonih v mizah oddaje Tarča spet v primernih barvah.«

Kakovost zvoka v papeževi božični poslanici mestu in svetu

Gledalec **V. Š.** je v odzivu napisal, da kakovost zvoka v prenosu papeževe poslanice mestu in svetu iz Rima 25. decembra na TV SLO 1, ni bila ustrezna:

»Spoštovana varuhinja gledalčevih pravic, pohvaliti vas moram, da smo – mislim, da prvič - doživeli, da ste nam v reklamnem bloku večkrat voščili blagoslovljen božič. To je bilo res lepo, pohvalno. Močno dvomim, da bo tako še drugo leto. Izredno pa me je zmotil na samem začetku - in skoraj do konca - oddaje Urbi et orbi zvok, ki ga skoraj ni bilo. Komentatorja ni bilo slišati nič, godbo silno malo. Najprej sem pomislil, da je kaj narobe s televizorjem, a ko sem obrnil kanal na HRT in RAI -povsod je bil zvok tako neposredni kot tudi komentatorski ok. Pri nas pa šele na koncu malo boljši, a ne v normali. Glede na to , da /.../ lahko sumim, da je tudi do te napake prišlo "slučajno"? Oddaja "Božični večer ", ki ste jo letos drugič predvajali, je bila malo slabša kot lani. Vem, da se ne morete vživeti 100 % v samo božično dogajanj, ki ga doživljamo doma, vendar - se pogovarjati z ljudmi, ki jim božič kaj dosti ne pomeni ... pa lepo bi bilo videti ene jaslice na mizi /.../«

Odgovor **varuhinje:**

»Vesela sem, da vam je božične praznike polepšalo tudi voščilo za blagoslovljen božič. Glede prenosa oddaje Urbi et orbi je žal res, da je bila slišnost komentatorja slaba, še zlasti na začetku. V oddelku za izvedbo programa so potrdili, da je ob začetku prenosa prišlo do težav pri jakosti glasu komentatorja. Pristojni tehnik je to zaznal in poskusil težavo odpraviti, vendar mu v celoti ni uspelo. Nikakor pa ni šlo za kakršno koli nagajanje ali kaj podobnega. Težave so tudi analizirali, zato se nadejam, da se v prihodnje ne bodo več ponavljale. Vsekakor pa ste gledalci in poslušalci prenosa seveda upravičeni do opravičila.

Upam, da ste kljub temu prijetno preživeli praznike in lepo začeli leto 2023.«

Gledalec se je na odgovor varuhinje odzval:

»Zahvaljujem se vam za vaše pojasnilo. Razumem, res nam jo lahko zagode tehnika - žal ob nepravih trenutkih. Hvala za vaše voščilo - tudi jaz in bližnji vam želimo obilo uspeha

pri vašem delu, čeprav smo včasih gledalci malo "sitni". Pohvaliti moram vašo odzivnost, spoštovanje in nič ne de, če malo kasneje, samo da se poslušamo.«

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Dnevnik: površno podnaslavljanje in prekrivanje podnapisov

Gledalec **A. K.** je v odzivu izrazil mnenje glede podnaslavljanja Dnevnika prek strani teleteksta 771:

»Ker mi sluh že nekoliko peša, med gledanjem Dnevnika redno vklapljam podnaslove prek strani teleteksta 771. Ugotavljam, da so podnaslovi izdelani skrajno površno in nedosledno. Določene stavke je nemogoče prebrati, ker prehitro izginejo, ali pa del komentarja sploh ni podnaslovljen, medtem ko nekateri podnapisi trajajo nesorazmerno dolgo. Velikokrat ostane tudi samo ena beseda na koncu predhodnega stavka. Velikokrat se zgodi, da intervjuji poročevalcev sploh niso podnaslovljeni. Ker se to redno dogaja, ne morem navesti nobenega datuma. Zadostuje že, da pogledate katerikoli Dnevnik in se o tem prepričate. S podnapisi se prekrivajo tudi napisi, ki navajajo avtorja prispevka ali poročevalca (prekrito z rdečim poljem). Mnogi poročevalci, med njimi bi izpostavil gospoda Anžina in skoraj večina športnih reporterjev, govori prehitro ali pa preveč po nepotrebnem. Verjetno pozabljajo, da je televizija predvsem vizualni medij in da z besedami pogosto zaostajajo z dogajanjem na prizorišču in na ta način motijo gledalce.«

Varuhinja je odgovorila:

»RTV Slovenija že nekaj let uvaja podnapise za gluhe in naglušne, ki ne pridejo prav samo invalidom z okvaro sluha, temveč tudi mnogim ostalim, ki jim sluh peša. Uvajanje podnapisov je bilo postopno, saj TV Slovenija vsak dan objavi ogromno minut programa, le postopoma se je povečevalo tudi število zaposlenih in zunanjih sodelavcev, ki skrbijo za podnapise.

Še vedno pa je ekipa, ki skrbi za podnaslavljanje, zelo maloštevilna in nikakor ne bi mogla podnasloviti (poslušati in pretipkati) vseh oddaj, ki so podnaslovljene. Zato velik del k tej storitvi prispevajo novinarji, ki pripravljajo prispevke za oddaje (Dnevnik, Odmevi, Kultura, Šport). Besedilo, ki ga preberejo, imajo že napisano in praviloma tudi lektorirano, izjav sogovornikov pa ne. Tudi za te so naprošeni, da jih popišejo, prav zato, da je lahko delež podnaslovljenih oddaj z zelo maloštevilnim kadrom večji. Nekateri novinarji pa včasih, tudi zaradi časovne stiske, izjav sogovornikov ne pretipkajo, zato tako Služba za podnaslavljanje kot tudi varuhinja pravic gledalcev večkrat prosimo novinarje, da dosledno popisujejo tudi vse izjave sogovornikov.

Pri javljanju v živo to seveda ni možno, zato v takih primerih podnapisov največkrat ni. Pri vnaprej posnetih javljanjih novinarjev podnapise pristojna služba zagotovi. Vendar se

pri zelo hitrih govorcih, kot je tudi novinar, ki ga omenjate, podnapisi vrstijo zelo hitro, da seveda ujamejo njegov govor. Včasih tudi tako hitro, da jih je nemogoče prebrati. Glede tega lahko le prosim uredništvo, da občasno opomni novinarje na počasnejši govor, tudi zato, da lahko gluhi in naglušni preberete podnapise.

Glede vaše pripombe, da nekateri podnapisi ostajajo na zaslonu predolgo, pa opominjam, da imajo težave s tem nekateri gledalci, ki TV Slovenija spremljajo prek določenih ponudnikov. Če ste naročnik A1, se vam to lahko dogaja pogosteje. Če to drži, mi sporočite, bom poskusila pridobiti še kaj informacij in potem opozoriti na to A1.

Še glede prekrivanja podnapisov govorenih vsebin in podnapisov z imeni nastopajočih. Pri športnih poročilih (oddaja Šport) je teh imen razmeroma malo, zato jih tam dvigujejo nad grafiko. Pri ostalih informativnih oddajah to žal ni mogoče, ker je veliko izjav in bi posledično podnapisi z imeni nenehno skakali gor in dol po zaslonu. Zato se v Službi za podnaslavljanje za tak način menjavanja mesta podnapisov z imeni niso odločili. So pa podnapisi z imeni nad grafiko dvignjeni pri vseh ostalih oddajah, ki jih pripravijo vnaprej. Ob koncu dodajam še, da poteka v Službi za podnaslavljanje, ki deluje v sklopu MMC, projekt samodejnega podnaslavljanja za osebe z okvaro sluha, kar bo v prihodnosti dobrodošla rešitev za primere javljanja v živo.

Vsekakor RTV Slovenija povečuje delež podnaslovljenih vsebin, tudi napake poskuša v kar se da največji meri odpraviti. Zato upam, da bo napak in težav čim manj in da boste kljub pešajočemu sluhu lahko tudi v prihodnje čim bolj nemoteno spremljali TV Slovenija.«

V. VARUHINJA

Pohvala gledalke

Gledalka I. Č., ki se je odzvala na novembrsko soočenje o dolgotrajni oskrbi, se je varuhinji tudi tokrat zahvalila za odgovor, in napisala:

»Hvala za vaš ponovni odgovor. Zelo cenim, ker ste mi poslali še povezavo do svojih podrobnih poročil in ostalih zapisov. Res mi je bilo zanimivo branje. Pripomogli pa ste tudi k razširitvi mojega pogleda na vaše delo in delo vaših sodelavcev. Lahko rečem, da sem dobila občutek, da nisem le nekdo, ki napiše pritožbo, ker se z vami ne strinja, ampak vam je mnenje vsakega poslušalca pomembno. /.../ Uspešno delo še naprej.«

Voščila gledalk in gledalcev

Ena gledalka in dva gledalca (vsi so se v letu 2022 večkrat obrnili na varuhinjo) so ob koncu leta varuhinji zaželeli vesele praznike in srečno novo leto. Vsem je lepe želje vrnila.

VI. SPLOŠNO

Nasprotje interesov: nastop voditelja in novinarja TV Slovenija v oglasu

Gledalka I. T. je opozorila na nastop voditelja in novinarja v TV-oglasu in s tem posledično na možno nasprotje interesov:

»Pritožujem se zaradi nasprotja interesov, ki je nastalo z nastopom novinarja TV Slovenija v oglasu, predvajanjem na TV Slovenija, in sicer v četrtek, 1. 12. 2022 ob 12.57 (tik pred Prvim dnevnikom). V oglasu za tednik Domovina del vsebine s prepoznavnim glasom prebere voditelj Odmevov Luka Svetina. Besedilo, ki ga prebere, je novinarske narave – gre za časopisna naslova o »vladnem utišanju novinarjev« in »največjem prikritem grobišču v Sloveniji«.

Voditelj Odmevov Luka Svetina je z nastopom v oglasu kršil tako Poklicna merila in načela novinarske etike kot Zakon o medijih.

Zmed, 99. člen (<https://zakonodaja.com/zakon/zmed/99-clen-posebna-omejitev-za-novinarje-in-voditelje-porocil>): »Posebna omejitev za novinarje in voditelje poročil: »Novinarji in voditelji televizijskih poročil ne smejo nastopati v oglaševanju.«

Poklicna merila in načela novinarske etike, tč. 19.5 Sodelovanje novinarjev, voditeljev in urednikov oddaj v oglasnih in promocijskih prispevkih (<https://www.rtv slo.si/rtv/kdo-smo/zakoni-predpisi-in-dokumenti/pravilnik-o-poklicnih-standardih/475078#19.4>):

»Uredniki, novinarji in voditelji oddaj na RTV Slovenija ne smejo nastopati v oglasih in promocijskih prispevkih, niti sodelovati pri snovanju teh z ustvarjalci (oglasnimi in PR-agencijami) oglasnih in promocijskih vsebin. Izjemoma lahko posameznik nastopa v oglasnih in promocijskih vsebinah za humanitarne organizacije, vendar mora imeti za to pisno soglasje direktorja programov. Ta omejitev ne velja za samopromocijo oddaj in programov RTV Slovenija.).

Menim, da gre v širšem pomenu besede tudi za kršitev 21. in 21.1. točke Poklicnih meril in načel novinarske etike, saj voditelj Odmevov svoj prepoznavni položaj na TV Slovenija (s prepoznavno dikcijo in govorno napako) zlorablja za pritegovanje publike drugega medija.

(<https://www.rtv slo.si/rtv/kdo-smo/zakoni-predpisi-in-dokumenti/pravilnik-o-poklicnih-standardih/475078#21>) 21 NAVZKRIŽNI OSEBNI INTERESI, PRAVICE IN DOLŽNOSTI: »Novinarji, uredniki in drugi ustvarjalci radijskih in televizijskih programov s svojim javnim in političnim delovanjem, z dejavnostmi v prostem času, z zasebnimi posli in finančnimi interesi ne smejo zlorabiti položaja v RTV Slovenija, škodovati natančnosti, nepristranskosti in verodostojnosti programov RTV Slovenija, ogrožati ugleda in dobrega imena posameznikov ali celotnega javnega zavoda ter zaupanja poslušalcev in gledalcev v vsebino programov RTV Slovenija.«

(<https://www.rtv slo.si/rtv/kdo-smo/zakoni-predpisi-in-dokumenti/pravilnik-o-poklicnih-standardih/475078#21.1>) 21.1 Navzkrižni interesi pri poslovnem in programskem sodelovanju: »Delavci RTV Slovenija v svojem prostem času ne smejo

sodelovati s konkurenčnimi podjetji enake dejavnosti, če bi s tem škodovali ugledu in interesom RTV Slovenija. Pri tem so mišljene konkurenčne radijske in TV-postaje, skupine in podjetja za radijsko in TV-produkcijo, za računalniški in programski inženiring, založniška podjetja, tiskovne agencije ter arhivske in dokumentacijske službe.«

Menim, da gre tudi za odgovornost Službe za trženje oglasnega prostora, ki ni preprečila objave, čeravno tudi ta del TV-produkcije zavezujejo Zmed in Poklicna merila in načela novinarske etike. (<https://www.rtvlo.si/rtv/kdo-smo/zakoni-predpisi-in-dokumenti/pravilnik-o-poklicnih-standardih/475078#19.2>): 19.2. Oglaševanje in promocija ... »Služba za trženje programov RTV Slovenija mora zavrniti izvedbo naročila v teh primerih: - če vsebina oglasnega sporočila ni v skladu z zakonskimi omejitvami;- če oglas ni v skladu s programskimi načeli RTV Slovenija«.

Menim, da gre zaradi vsebine besedila, ki ga prebere novinar, tudi za kršitev vseh določil Poklicnih meril in načel novinarske etike, ki se nanašajo na nepristranskost in videz nepristranskosti.

Prosim za urgentno obravnavo, da bi se preprečilo ponavljanje kršitve. Prosim, da ob ugotovitvi kršitev predlagate ustrezne ukrepe zoper kršitelje.«

Odgovor varuhinje:

»Vašo pritožbo sem obravnavala prednostno, saj je vsebina takšna, da od varuhinje to terjaja. Takoj sem z njo anonimizirano obvestila novinarja, odgovorno urednico in direktorja TV Slovenija.

Novinar **Luka Svetina** se je takoj odzval z naslednjim odgovorom:

»Da, na Domovini me včasih prosijo, če jim preberem za reklamo kak stavek. Ker gre za medij, za katerega delam kot novinar, nisem bil toliko pozoren na to, da ga ne smem oglaševati. (Tudi novinarji RTV Slovenija lahko oglašujejo svoje oddaje). Nisem pa niti vedel, kje oglašujejo.

Takoj po Vašem obvestilu sem pisal direktorju Domovine, naj uredi, da se oglas z mojim glasom umakne. Kaj še lahko naredim?«

Iz odgovora je razvidno, da je novinar priznal napako in storil vse potrebno, da bi preprečil nadaljevanje kršitve.«

Gledalka se je odzvala:

»Najlepše se zahvaljujem za hiter odziv in ukrepanje, prosim pa tudi še za nadaljnjo obravnavo, saj menim, da sta navzkrižje interesov in komercialno udejstvovanje posameznikov eden od večjih rak ran javnega medija.«

Varuhinja je odgovorila:

»Glede na to, da Varuh pravic gledalcev ni prekrškovni organ, niti ni v njegovi pristojnosti predlaganje ukrepov zoper kršitelje, menim, da je nadaljnja obravnava nepotrebna in celo neprimerna. V 1. členu [Pravilnika o delovanju varuha](#), ki opredeljuje poslanstvo in cilje varuha, namreč piše: »Varuh mora pri uveljavljanju sprejetih zakonskih, etičnih, poklicnih, estetskih in drugih standardov v medijskih vsebinah delovati aktivno in ustvarjalce programov sproti opozarjati na zaznane pomanjkljivosti in nepravilnosti.« To sem storila, saj sem programskega ustvarjalca takoj opozorila na neprimerno udeleževanje v oglasnem sporočilu. Ker je ustvarjalec s tem nemudoma prenehal, razlogov za nadaljnjo obravnavo ne vidim. Takoj sem seznanila tudi pristojno odgovorno urednico in direktorja TV Slovenija. Morebitno ukrepanje je na podlagi ugotovljene kršitve izključno v pristojnosti programskemu ustvarjalcu nadrejene osebe.

Strinjam pa se z vašim mnenjem, da sta komercialno udeleževanje in navzkrižje interesov na RTV Slovenija ena od večjih rak ran javnega medija, zato bom to področje posebej izpostavila tudi v letnem poročilu Varuha za leto 2022 in predlagala ukrepe oziroma smernice, s katerimi bi to področje lahko izboljšali. Med njimi je tudi prenova Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v smeri, da bi natančneje opredelila tudi to področje. Na to sem že opozorila v nekaterih mesečnih poročilih v letu 2022.«

Novinar in oglaševanje na družbenih omrežjih

Gledalka I. T. se je odzvala na oglase na družbenih omrežjih Facebook in Instagram, v katerih nastopa novinarka RTV Slovenija:

»Algoritem na FB mi je ponudil oglas, ki me je presenetil. V njem namreč nastopa novinarka RTV Slovenija. Njeno ime je celo uporabljeno kot "koda" za uveljavitev popusta. Ker sem pomislila, da gre morda za spletno prevaro in zlorabo novinarkinega imena, sem preverila na njenem osebnem profilu na enem od družabnih omrežij. Ugotovila sem, da celo sama širi ta oglas (in še številne druge /.../).

Gospa, ki nastopa v oglasu in tudi sama oglašuje in s tem služi, je sicer na RTV zaposlena kot novinarka v RC Koper, na delovnem mestu Novinar urednik voditelj (m/ž).

Nevtralnemu opazovalcu deluje, da gospa RTV Slovenija, delo na javnem mediju in plačilo iz javnih sredstev v bistvu izkorišča le kot platformo, da lahko služi kot vplivnica. Zanima me, ali menite, da je takšno udeleževanje novinarke v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike. Če ni, vas prosim, da ustrezno ukrepate.«

Odgovor **varuhinje z MNENJEM:**

»Uvodoma pojasnjujem, da varuhinja nima neposrednih pristojnosti glede družbenih omrežij.

Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija določajo udejestvovanje novinarjev v oglasnih prispevkih v točki 1.5, kjer piše:

19.5 Sodelovanje novinarjev, voditeljev in urednikov oddaj v oglasnih in promocijskih prispevkih

Uredniki, novinarji in voditelji oddaj na RTV Slovenija ne smejo nastopati v oglasih in promocijskih prispevkih, niti sodelovati pri snovanju teh z ustvarjalci (oglasnimi in PR-agencijami) oglasnih in promocijskih vsebin.

Izjemoma lahko posameznik nastopa v oglasnih in promocijskih vsebinah za humanitarne organizacije, vendar mora imeti za to pisno soglasje direktorja programov. Ta omejitev ne velja za samopromocijo oddaj in programov RTV Slovenija.

Poklicna merila in načela novinarske etike ne določajo, ali to velja tudi za družbena omrežja, zato pričakujem, da bodo to podrobneje uredila nova poklicna in etična merila, ki so v pripravi. Kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev bom pristojnim priporočila, naj storijo vse, da bi bila nova poklicna merila pripravljena in sprejeta čim prej.

Edina opora pri presoji, ali je takšno udejestvovanje za novinarje sprejemljivo ali ne, so [Smernice za nastopanje na družabnih omrežjih in digitalnih platformah](#). Slednje so sicer veljavne, vendar Koordinacija novinarskih sindikatov RTV Slovenija v stavki, ki traja že od 23. 5. 2022, zahteva njihov umik. **Zato menim, da bi bilo v času, ko so smernice del stavkovnih zahtev, neprimerno uporabiti smernice za ukrepanje.**«

Zakaj RTV Slovenija ni prenašala primopredaje v predsedniški palači

Gledalka **M. P.** se je odzvala, ker na RTV Slovenija ni bilo prenosa primopredaje poslov med nekdanjim predsednikom države Borutom Pahorjem in novo predsednico Natašo Pirc Musar:

»Sramota, da TV Slovenija ni prenašala primopredaje med predsednico in nekdanjim predsednikom. Pregled častne čete in sprejem sem gledala na portalu 24 ur. Sramota za TV Slovenija, da ni prenašala tega dogodka.«

Iz **uredništva Parlamentarnega programa** so odgovorili, da so za TV SLO 3, ki prenaša seje državnega zbora in druge uradne državne vsebine, načrtovali tudi prenos primopredaje poslov med nekdanjim predsednikom države in novo predsednico. Vendar so dan pred primopredajo dobili sklice treh sej v Državnem zboru, ki so se odvijali ravno v času primopredaje in so se zato prenosu primopredaje morali odreči.

Gledalka z odgovorom ni bila zadovoljna, zato se je odzvala:

»Uredništvo Parlamentarnega programa bi moralo oceniti, kaj bolj zanima gledalce. Je to primopredaja poslov med nekdanjim predsednikom države in novo predsednico ali seje komisij v Državnem zboru. Na parlamentarnem programu se pogosto vrtijo

posnetki sej, zato bi morali tudi v tem primeru dati prednost prenosu primopredaje poslov (vseh sej ne prenašajo direktno, ampak pogosto posnetke sej). Še enkrat hvala za vaš odgovor, ki pa ni pojasnil, zakaj je bil prenos sej pomembnejši od primopredaje poslov.«

Varuhinja je gledalki podrobneje pojasnila zakonske obveznosti tretjega programa TV Slovenija:

»Glede tega, kaj se predvaja na TV Slovenija 3, je RTV Slovenija dolžna spoštovati Zakon o RTV Slovenija, ki v 2. členu določa, da je parlamentarni program namenjen neposrednemu prenosu sej Državnega zbora in njegovih delovnih teles ter predvajanju posnetkov teh sej, kadar neposredni prenos ne bi bil mogoč.

Navajam člen 2 Zakona o RTV Slovenija:

»(2) Javna služba po tem zakonu poleg programov iz prejšnjega odstavka obsega tudi poseben nacionalni televizijski program, namenjen neposrednim prenosom sej Državnega zbora Republike Slovenije in njegovih delovnih teles ter predvajanju posnetkov teh sej, kadar neposredni prenos ni mogoč, in celovitemu informiranju javnosti tudi o vsem drugem parlamentarnem dogajanju, vključno s sejami Državnega sveta Republike Slovenije, mednarodnimi aktivnostmi parlamenta, posveti v organizaciji Državnega zbora Republike Slovenije oziroma njegovih delovnih telesih ali Državnega sveta Republike Slovenije in drugimi aktivnostmi, povezanimi z uresničevanjem ustavnih pristojnosti slovenskega parlamenta.«

Uredništvo Parlamentarnega programa torej ne more avtonomno odločati o tem, ali predvaja na TV SLO 3 sejo Državnega zbora ali primopredajo poslov, ker mora po zakonu prednostno predvajati sejo DZ. Le v primerih, ko hkrati s sejo poteka še npr. seja komisije ali drugega delovnega telesa, lahko posnetek seje tega telesa predvaja kasneje. In samo v primeru, ko istočasno ni na sporedu v Državnem zboru seje, lahko predvaja primopredajo poslov ali kaj drugega.

Ker za 23. 12. ni bila načrtovana nobena redna seja v DZ, je uredništvo Parlamentarnega programa v dogovoru z Informativnim programom TV Slovenija načrtovalo prenos primopredaje poslov med nekdanjim predsednikom RS in novo predsednico RS v petek, 23. 12. ob 11. uri. V ta namen so 22. 12. dopoldne že potekala uredniška in tehnična usklajevanja za prenos primopredaje.

Ob 16.18. pa so v uredništvu Parlamentarnega programa iz Državnega zbora dobili informacijo, da je za 23. 12. 2022 ob 9. uri sklican kolegij predsednice DZ, ki bo sklicala tudi izredno sejo Državnega zbora ob 10.30. Obe seji so morali prenašati na TV SLO 3, zato je ta kanal odpadel za prenos primopredaje.

V uredništvu Parlamentarnega programa so predlagali, da prenos primopredaje prenaša MMC, a zaradi tehničnih težav prenosa tudi tam ni bilo. Kot je odgovoril vodja MMC-ja **Anže Ančimer**, je do tega prišlo, ker niso dobili signala. In še: »Če signala ne dobi TV, potem ga mi ne moremo prenašati.«

Ker to pojasnilo ni dalo končnega odgovora, je v pojasnjevanje dodal vodjo programskega projekta na MMC, ki je odgovorila: »Zveza med končno in našim tehničnim uredništvom je bila vzpostavljena. Enostavno ni bilo prenosa (slike) z dogodka. Naša vloga je bila zgolj podpora tehniki. In res obžalujemo nevšečnosti, ki so jih utrpeli naši uporabniki. Žal v našo veliko škodo.«

Kljub pojasnilom nedvoumnega odgovora o tem, zakaj signala ni bilo, ni. Zato bom to vprašanje postavila na februarški seji Komisije za tehnična vprašanja. Tudi zato, da se kaj podobnega ne bi več ponovilo. Ta priložnost je žal za vedno izgubljena, kar za javno RTV Slovenija vsekakor ni sprejemljivo. To so pomembni dogodki v zgodovini države, ki bi jih javna RTV Slovenija vsekakor morala prenašati in tudi shraniti v arhivu.«

Prevečkrat predvajano voščilo »Blagoslovljen in miren Božič«

Gledalka **M. P.** se je "pritožila" nad prepogosto objavljenim božičnim voščilom:

»V tem času TV pogosto zavrti čestitko Blagoslovljen in miren Božič. Menim, da se ta napoved vrti prepogosto in ne doseže svojega namena. Izgleda, kot da je to mašilo programa, ne pa iskrena želja. Spomnim se, ko nam je voščil pokojni g. Jože Smole. To je bilo res iskreno voščilo, ne pa sedanja prepogosta predvajanja. S tem tudi žalite čustva gledalk oz. gledalcev. Naj bo program primeren in dostojen.«

Varuhinja je odgovorila:

»Voščilo Blagoslovljen in miren Božič je TV Slovenija predvajala samo od četrтка, 22. 12., do izteka praznika. Zdaj predvaja praznično voščilnico za novo leto: »Srečno in srčno 2023«. Se pa strinjam z vami, da je bilo predvajanje božične čestitke nekoliko prepogosto in je zato marsikomu lahko delovalo kot nepotrebno mašilo programa. Voščil javne ustanove sicer ne smemo mešati z uradnimi voščili najvišjih predstavnikov države in – v primeru praznikov – cerkvenih dostojanstvenikov. Ta voščila smo v preteklih dneh slišali tako od predsednice Državnega zbora kot tudi od predsednika Vlade RS, ob Božiču pa sta gledalcem TV Slovenija in poslušalcem Radia Slovenija voščila predsednik slovenske škofovske konference Andrej Saje in evangeličanski škof Leon Novak ter v božični poslanici izpostavila tudi skrb za trpeče, ki je pomembna vse leto in ne le med prazniki.«

Priponka, ki jo na suknjiču nosi voditelj Dnevnika, ni oglas

Gledalec **K. E.** se je "pritožil" nad nošenjem priponke voditelja Dnevnika in vprašal varuhinjo, na osnovi katerega pravilnika se to dopušča:

»Imam pritožbo nad vodstvom TVS, ki voditelju TV Dnevnika Saši Krajncu dopušča nošenje priponke na suknjiču med branjem poročil. Priponko nosi že dlje časa, vsakič,

ko bere poročila. Menim, da na ta način Saša Krajnc zlorablja svoje delovno mesto za promocijo vsebin, ki niso del poročanja o dnevnih dogodkih.

Zanima me, na podlagi kakšnega pravilnika sme voditelj Dnevnika sam odločati, kaj bo oblekel in ali bo na obleki nosil tudi kakšno promocijsko sporočilo? Ali bi teoretično lahko voditelj promoviral na podoben način tudi druge vsebine? /.../ Če ja, zakaj in koliko je ovrednotena taka oglasna površina? Če ne, zakaj se mu to dovoljuje? Če lahko on, ali lahko tudi Rosvita Pesek vodi Odmeve v majici z napisom Prifarski muzikanti? Če ona ne sme, zakaj on sme? /.../«

Vodja Službe za trženje TV programov in oddaj **Andrej Tekavec** je glede trženja v informativnih oddajah odgovoril:

»Služba za trženje oglasnega prostora med informativnimi oddajami ne trži, saj zakon to prepoveduje. Zaradi tega tudi cenik za takšno oglaševanje ne obstaja. Omenjena promocija se zagotovo ni izvedla prek naše službe. Verjetno vam lahko podrobnejše pojasnilo poda Varuh pravic gledalcev ali pa se obrnite na uredništvo oddaje, v kateri ste omenjeno promocijo videli.«

Varuhinja je pojasnila, kaj glede oblačil in nastopanja v oddajah piše v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, natančneje v točki 20, ki se nanaša na Etiko nastopanja in oblačenja. Gledalcu je posredovala tudi vsebino točke 19, ki določa podrobnosti glede oglaševanja in promocije in zapisala **MNENJE**:

»Priponka 38, ki jo na suknjiču nosi voditelj Dnevnika Saša Krajnc, ne predstavlja oglasne vsebine, kot so navedene v točki 19.

Kot sem vam že odgovorila v enem prejšnjih vprašanj in objavila tudi v mesečnem poročilu za november, voditelj glede vsebine značke 38 odgovarja:

»Bedž z izpisano in prečrtano številko 38 ničesar ne promovira in ni nova oblika trženja. Tudi nikogar ne prepričuje in ne vpliva na strokovno in nepristransko vodenje oddaje Dnevnik.

Vodstvo RTV Slovenija je jeseni 2022 izdalo opomine pred prekinitvijo delovnega razmerja 38 zaposlenim, ki so v studiu TV Slovenija izrazili solidarnost s šikaniranimi kolegoma. Novinarsko solidarnost so javno podprli številni državljani, izrek opominov pa obsodile številne stanovske, sindikalne in nevladne organizacije ter tudi Svet delavcev RTV Slovenija - označili so ga za nedopusten pritisk na novinarsko neodvisnost.«

Obstoječa pravila ne omogočajo jasne presoje, kam lahko takšno značko uvrstimo in kako jo presojamo, zato vam odgovora na nekatera vaša vprašanja ne morem podati.«

Pokrivanje lokalnih volitev 2022 na radiu, televiziji in MMC-ju

Gledalec J. J. je na varuhinjo naslovil vprašanje, zakaj na RTV Slovenija poročajo in pišejo le o kandidatih za župane v mestnih občinah, ne pa tudi v ostalih občinah:

»Pred nami je drugi krog volitev za župane v občinah. Po kakšni nesprejemljivi logiki se ukvarjate le s kandidati v mestnih občinah, ostale občine in kandidate pa ste povsem izločili? Ali ima občan nemestne občine pravico kaj izvedeti o kandidatih za župana tudi v teh občinah, saj vendar plačuje isti prispevek za RTV kot meščan. Koliko sto tisoč »naročnikom« RTV ste izbrisali pavico do teh informacij?«

Odgovor varuhinje z MNENJEM:

»Ker ste zapisali, da ste iz Škofljice, vam pošiljam [povezavo](#) na spletno stran rrvslo.si, kjer je objavljeno krajše besedilo o drugem krogu lokalnih volitev v vaši občini. Kot sem uspela zaslediti na spletnih straneh, bo soočenja pred 2. krogom za vse občine pripravil le Radio Koper za območje Primorske:

»2. krog lokalnih volitev na Primorskem – Soočenja na Radiu Koper – V 10 primorskih občinah, kjer še niso izvolili županov, bo 4. decembra potekal drugi krog volitev. V času do volilnega molka bomo na Radiu Koper soočili kandidatke in kandidate, ki so se vanj v posamezni občini uvrstili.«

V nadaljevanju posredujem odgovora odgovornih urednikov na radiu in televiziji. Odgovorni urednik Prvega programa Radia Slovenija **Danijel Poslek** je odgovoril:

»Soočenje kandidatov za župane v mestnih občinah je v skladu z 8. členom Pravil za izrabo programskega časa. Obenem je potrebno poudariti, da soočenje vseh županskih kandidatov (212 občin) zaradi programskih omejitev ni možno in je bila omejitev na mestne občine smiselna in logična.

Na Radiu Slovenija smo sicer redno pokrivali tudi dogajanje po preostalih občinah in s pomočjo dopisnikov te vsebine redno umeščali v oddajo Po Sloveniji na Prvem programu.«

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Jadranka Rebernik** pa je odgovorila:

»Pred lokalnimi volitvami je Informativni program Televizije Slovenija tudi letos pripravil soočenja županskih kandidatov mestnih občin, ki jih je letos 12. Programsko izvedbeno je trenutno nemogoče izpeljati soočenja za vseh 212 občin v Sloveniji, zato smo se, tako kot za vse lokalne volitve doslej, pri soočenjih omejili na 12 mestnih občin. V nadaljevanju navajamo nekaj argumentov, zakaj smo izbrali prav mestne občine.

V mestnih občinah skupaj živi približno 35 odstotkov prebivalcev Slovenije. Ena petina prebivalcev Slovenije živi le v dveh mestih – v Ljubljani (14 odstotkov) in Mariboru (5 odstotkov). Povedano drugače: 40 odstotkov prebivalcev vseh 12 mestnih občin živi v Ljubljani in več kot pol (56 odstotkov) v največjih dveh občinah. Več kot pol slovenskih podjetij ima sedež v 12 mestnih občinah, od te dobre polovice podjetij pa jih imata skoraj dve tretjini sedež v Ljubljani (50 %) ali Mariboru (13,4 %). Od vseh podjetij v Sloveniji jih ima 22,6 odstotka sedež v Ljubljani. Podjetja s sedežem v mestnih občinah so v poprečju večja in ustvarijo skupaj več dodane vrednosti od tistih v ostalih občinah. Ponovno premočno izstopa Ljubljana: podjetja s sedežem v prestolnici ustvarijo 38 odstotkov prihodka in 32 odstotkov dodane vrednosti celotnega slovenskega gospodarstva. Toda statistika spremlja rezultate podjetij le glede na sedež in ne glede na to, kje so podružnice podjetja, posamezne tovarne in podobno. Tak pogled daje nekoliko izkrivljeno podobo in do neke mere preceni gospodarsko vlogo mest, zlasti prestolnice. Po drugi strani pa sedež podjetja ima svojo »realno« težo in to tudi v primerih, ko je denimo vsa proizvodnja razpršena po drugih krajih (ali celo državah). Več kot pol delovnih mest v Sloveniji je skoncentriranih v 12 mestnih občinah. V Ljubljani je več kot četrtnina delovnih mest v Sloveniji. Na videz je teža Ljubljane disproporcionalna. Podrobnejši pogled ponovno razkrije, da to ne drži povsem. Kar velja, je to, da so delovna mesta bolj skoncentrirana v mestih – kar je seveda pričakovano. Na 100 prebivalcev je v Sloveniji 38 delovnih mest, v 12 mestnih občinah pa 58. Seveda so med mestnimi občinami razlike, a ne tolikšne, kot bi morda pričakovali. V Ljubljani je tako 70 delovnih mest na 100 prebivalcev. Več kot 60 delovnih mest na 100 prebivalcev ima tudi Novo mesto.

Mestne občine so sicer tudi gravitacijska središča regij – tako na primer v Ljubljano dnevno migrira približno 300 tisoč ljudi (delo, študij, ipd.) - in vse te zanimajo tudi nekatere težave prestolnice, ki smo jih predstavili v soočenju (promet, delovna mesta, dostopnost zdravstva, stanovanja ...).

Čeprav smo se pri pripravi soočenj morali tudi na tokratnih lokalnih volitvah omejiti na mestne občine (mimogrede, tokratne lokalne volitve so se deloma pokrivalo s predsedniškimi in referendumi, kar smo morali upoštevati tudi pri pripravi predvolilnih oddaj), pa nismo prezrli predvolilnega inovolilnega dogajanja v drugih občinah. Kandidate za župane v teh občinah smo predstavljali v naših dnevnoinformativnih oddajah. **Pred prvim krogom smo v Slovenski kroniki objavili celoten pregled po občinah, med prvim in drugim krogom tudi.** Najbrž pa je vsakemu popolnoma jasno, da **soočenj v vseh 212 občinah ne moremo imeti.** Trditev, da gre za izbris pravice do informacij, tako v celoti zavračamo. Prepričani smo, da bo spoštovani gledalec v tej obrazložitvi zlahka prepoznal in spoznal, zakaj na TV Slovenija že vrsto let Lokalne volitve pokrijemo tako, kot je zapisano.«

Kot varuhinja menim, da je odgovor odgovorne urednice utemeljen in primerno razloži produkcijske in programske omejitve za izvedbo soočenj v vseh 212 občinah ter argumentira, zakaj so soočenja izvedli za vse mestne občine.

Seveda pa razumem tudi upravičeno pričakovanje vas kot državljana in plačnika RTV-prispevka, da bi na javni RTV dobili vse potrebne informacije za kvalitetno odločanje na lokalnih volitvah. Morda bi v prihodnje veljalo razmisliti o tem, kje v sklopu RTV bi se dalo najti prostor (ali čas) za objavo novinarsko vodenih soočenj ali drugačne predstavitve vseh kandidatov v vseh občinah. Ob omejenosti prvega TV in radijskega programa se mi kot edini prostor nakazuje spletna stran rtslo.si. A to je le moje glasno razmišljanje o tem, kako naj javna RTV izpolnjuje svoje poslanstvo pri lokalnih volitvah. Vsekakor bom na to opozorila na pristojni Komisiji za informativne vsebine.

Za letos je to bolj ali manj že zamujeno, bo pa povolilni čas, ko so vtisi ustvarjalcev in pripombe gledalcev še sveži, primeren za analizo dosedanjega dela in morebitne spremembe v prihodnje.«

Gostovanje kandidata na lokalnih volitvah v TV oddajah v predvolilnem času

Lista Daniela Cukjatija je podala prijavo zaradi domnevnega kršenja Pravilnika o poklicnih standardih oz. Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija:

»Ocenjujemo, da je prišlo do kršenja naslednjega člena, ki se po naših informacijah zagotovo nanaša tudi na lokalne volitve:

3.3 Uravnoveženost poročanja med volilno kampanjo v drugih oddajah

Med volilno kampanjo v drugih oddajah RTV Slovenija razen v oddajah, navedenih v točki 3.1, ne smejo nastopati predstavniki strank in kandidati za Državni zbor. Pri poročanju o dejavnosti tistih predstavnikov strank in kandidatov, ki opravljajo državne in javne funkcije, RTV Slovenija dosledno ločuje njihovo državniško delovanje in njihovo volilno dejavnost. Za zadnjo veljajo določila tega pravilnika.

V Občini Vrhnika so namreč za nami lokalne volitve, na katerih je kandidiral dr. Benjamin Leskovec za župana Občine Vrhnika in njegova lista 1890.

Na RTV Slovenija ste evidentno kršili svoj pravilnik z naslednjimi prispevki:

1. Oddaja Podjetno naprej, 7. 11. 2022, kjer se dr. Leskovec pojavlja celo z majico svoje liste 1890:

<https://www.rtslo.si/rtv365/arhiv/174911617?s=tv&t=0>

2. Oddaja na lepše, 4. 11. 22:

<https://www.rtslo.si/rtv365/arhiv/174910950?s=tv>

3. Prispevek na MMC Nastaja prva pametna eko socialna vas v Sloveniji

<https://www.rtslo.si/misija-mlada-kohezija/nastaja-prva-pametna-eko-socialna-vas-v-sloveniji/646469>

Da gre za politično listo je evidentno tudi na njihovi FB strani Ideja 1890:

<https://www.facebook.com/101965109326383/posts/pfbid0FmGNUrVQmV3utMN4mu6HkF7uP4GiGJoDZnD9e9uc5YKHcnTNF8mGLoS7eguczjRWI/>

Že pred samo kampanjo ste na RTV objavljali prispevke kandidatov za župana in za občinski svet, kar lahko preberemo na spletni strani 1890.si:

<https://www.1890.si/objave/>

Evidentno je, da je prišlo do kršitev vašega Pravilnika oz. Pravil. Zato pričakujemo, da boste ustrezno ukrepali proti "novinarjem", ki so se politično opredelili s tem, da so promovirali kandidata za župana ter njegovo listo.«

Odgovor varuhinje z MNENJEM in PRIPOROČILOM:

»Direktor TV Slovenija Uroš Urbanija mi je odstopil v presojo vašo prijavo zaradi kršenja Pravilnika o poklicnih standardih - Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki ste jo 1. decembra naslovili nanj in na v. d. odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija.

V prijavi ste zapisali, da je po vašem mnenju prišlo do kršenja Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki v točki 3.2 določa uravnoveženost poročanja v drugih oddajah, in sicer v oddaji Podjetno naprej 7. 11. 2022, v oddaji Na lepše 4. 11. 22 in v prispevku Nastaja prva pametna eko socialna vas v Sloveniji na MMC. Za odziv na vašo prijavo sem najprej prosila v. d. odgovornega urednika Razvedrilnega programa TV Slovenija **Vanjo Vardjana**, ki je posredoval odgovora urednic obeh oddaj.

Odgovor urednice oddaje Podjetno naprej **Edite Cetinski**:

»Gre za splet okoliščin. Z gostom dr. Benjaminom Leskovcem, lastnikom podjetja Replika, smo se za sodelovanje v oddaji Podjetno naprej pogovarjali avgusta, na terenu smo ga snemali 15. 9., 3. 10. pa pogovor v studiu. Oddajo smo zaradi spleta okoliščin objavili 7. 11.

Obrazložitev: dr. Benjamin Leskovec bi bil objavljen v oddaji Podjetno naprej že septembra, ker pa sta odpadli dve septembrski oddaji, ena zaradi pogreba angleške kraljice, druga zaradi novinarske stavke, smo morali objavo oddaje preložiti, dr. Leskovec pa nam v tem času ni sporočil, da bo kandidiral na volitvah.«

Odgovor urednice oddaje Na lepše **Marjane Grčman**:

»Prispevek o pametni turistični skupnosti v oddaji Na lepše je bil vezan na strokovno vsebino Ideje 1890, ki se dotika trajnostnega in vzdržnega koncepta razvoja podeželja. Vsebina prispevka ni bila vezana ne na posamezno lokalno skupnost ne na posamezno osebo ali celo politično stranko. Vodilo vsebine je

bilo vezano izključno na predstavitev dobre prakse v turističnem gospodarstvu in nikakor ne agitiranje za določeno politično stranko na lokalnih volitvah.

V prispevku smo izpostavili koncept pametne turistične skupnosti, ki nima pravno formalne statusne oblike. Je zgolj ideja, okrog katere se zbira in povezuje širša lokalna skupnost (kmetje, turistične kmetije, kolesarji, različni turistični ponudniki ...) in si na ta način izmenjuje znanja, informacije ter tako po principu "od spodaj navzgor" prispeva k dobrobiti širše regije.

Predmet prispevka v oddaji Na lepše je bila Pametna eko socialna vas Zaplana 1890 kot primer enega izmed trajnostnih in odgovornih konceptov razvoja slovenskega podeželja s pomočjo butičnega zelenega turizma. Ta koncept temelji na uporabi naravnih virov (les in voda), na spodbujanju kmetijstva, povečevanju samooskrbe (energija in hrana) in aktivaciji posameznikov na podeželju. Tak princip pametne turistične skupnosti lahko vidno prispeva k novim zaposlitvam v kraju bivanja, ker se s tem zmanjšuje dnevno migracijo, ki nas vidno odmika od trajnostnega in vzdržnega koncepta življenja in bivanja nasploh. V prispevku smo tako predstavili izključno strokovne in nikakor ne politične vsebine.

Ista strokovna vsebina, ki se je pojavljala v prispevkih na RTV, se je pojavljala tudi v lokalnih časopisih, in sicer v vrhniškem časopisu Naš časopis, dne, 14. 11. 2022, z naslovom »Travniški sadovnjaki za vzdržen trajnostni razvoj podeželja«. V tem članku je omenjen tudi dr. Benjamin Leskovec in kmetija Zaplana 1890, ki je tudi uradno ime kmetije. Poleg tega se je tovrstna strokovna vsebina objavila tudi v septembrski številki glasila občine Logatec, Logaške novice, št. 9, dne, 25. 8. 2022, z naslovom »Travniški sadovnjaki – korak k trajnostnemu razvoju podeželja«. Tudi v predmetnem članku je večkrat omenjena kmetija Zaplana 1890, kar nakazuje, da je bila strokovna vsebina prepoznana tudi izven okvirov lokalne skupnosti Vrhnika. Prav tako tudi v Pivškem listu, v katerem je omenjena Zaplana 1890. Objave so povezane s kraji, kjer so kmetije, s katerimi dr. Benjamin Leskovec strokovno sodeluje.

Letnica 1890 ni primarno povezana z Idejo 1890, ki tudi ni pravno formalizirana. Letnica je del imena kmetije na Zaplani, povezana pa je tudi z Olepševalnim društvom na Vrhniki, ki je predhodnik današnjega Turističnega društva Blagajana - slednje pa velja za eno izmed najstarejših turističnih društev v Sloveniji.

Vsebina za prispevek v oddaji Na lepše in s tem povezano snemanje je nastalo že v času med sredino septembra in začetkom oktobra. Žal pa zaradi drugih prioritet uredniške politike in dogodkov (kot je npr. smrt kraljice Elizabete II.) ni mogel biti predvajan takoj po snemanju.«

Obe urednici sta podrobno in primerno pojasnili, da **do sodelovanja kandidata v njihovih oddajah v predvolilnem času ni prišlo namerno, temveč** zaradi naključij oziroma **zato, ker sta bila oba prispevka v oddajah objavljena kasneje, kot sta bila načrtovana.** Razlog

za to so bili nepredvideni dogodki (smrt kraljice Elizabete II., novinarska stavka), kar je povzročilo zamik v načrtovanem predvajanju oddaj. Če teh zamikov ne bi bilo, bi bili obe oddaji predvajani še pred začetkom predvolilne kampanje za lokalne volitve.

Kljub tem utemeljitvam pa v obeh primerih lahko zaznamo elemente kršitve Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki v točki 3.3 - Uravnoteženost poročanja med volilno kampanjo v drugih oddajah pravi: »Med volilno kampanjo v drugih oddajah RTV Slovenija razen v oddajah, navedenih v točki 3.1, ne smejo nastopati predstavniki strank in kandidati za Državni zbor. Pri poročanju o dejavnosti tistih predstavnikov strank in kandidatov, ki opravljajo državne in javne funkcije, RTV Slovenija dosledno ločuje njihovo državniško delovanje in njihovo volilno dejavnost. Za zadnjo veljajo določila tega pravilnika.«

Dejstvo je, da **je v obeh oddajah nastopal kandidat na lokalnih volitvah** in tako dobil priložnost, da se (tudi volivcem) prikaže v pozitivni luči. Dejstvo je tudi, da bi se obe oddaji (zaradi zamika) temu lahko izognili z nadomestno vsebino, kar sicer iz produkcijskih razlogov ni vedno zlahka izvedljivo. Toda obenem člen 3.3 ne povsem izključuje sodelovanja kandidatov v drugih oddajah, ko ti opravljajo javne funkcije in vloga omenjene osebe je, vsaj deloma, tudi javna. Res pa je, da vsebina ni bila takšna, da ne bi mogla počakati do konca volitev. **Zato bi bilo vsekakor primerno objavo zamakniti na čas po lokalnih volitvah.**

Uredništvo razvedrilnega programa se z lokalnimi in drugimi volitvami podrobno ne ukvarja, zato je razumljivo, da za vsakega nastopajočega v njihovih oddajah ne ve, ali je morebiti kandidat na volitvah, še posebej ob lokalnih volitvah, kjer je število kandidatov za župane in občinske svetnike v vseh slovenskih občinah zelo veliko. Kljub temu **uredništvu priporočam, da je v predvolilnem času na to še posebej pozorno in to pri vseh nastopajočih v vseh oddajah v predvolilnem času izrecno preveri.**

Prispevek na MMC ni izvorni prispevek uredništva MMC, temveč povzetek oddaje Podjetno naprej v sklopu projekta Mlada kohezija, objavljeni na spletni strani MMC. Gre torej za isto napako in kršitev kot pri oddaji Podjetno naprej, le da še na eni platformi.«

Pohvala

Gledalka **L. S.** je v odzivu pohvalila televizijske in radijske oddaje ter voditelje:

»V teh čudnih časih, ko se vse vrti okoli pritožb, nepreverjenih informacij, amaterskih razprav, čudaških predvolilnih oddaj in referendumskih debat, bi želela kot vaša zvesta poslušalka in gledalka podati preprosto pohvalo. Ker si zaslužite.

Trenutno spremljam oddajo **Tisoč in en gol** (pa nisem športnica) in sem navdušena. Odlično vodena oddaja, profesionalen pristop, odlični prispevki, dobro izbrani gosti, prijetni dialogi ter ravno prav humorja in spontanosti. Posebna pohvala **Saši Jerkoviču** in **Maji Hrvatini**.

Ob spremljanju nogometnih (in smučarskih) prenosov pa tudi nepoznavalci uživamo ob odličnem komentiranju **Urbana Laurenčiča**, ki vedno poskrbi za neverjetno veliko informacij, zanimivih zgodb in srčno komentiranje tekem.

Na splošno je RTV program (kljub vsemu) še vedno odličen. Dokumentarne oddaje, izbor filmov, koncertov ..., prispevki vaših novinarjev in dopisnikov me vedno znova navdušijo. Posebna pohvala **Andreju Stoparju**: z njegovo pomočjo vidimo ZDA z mnogih zornih kotov. Posebej rada pa prisluhnem **Janku Petrovcu**. Koliko prispevkov je že pripravil in prav vsi so neverjetno domiselni, polni informacij, podkrepljeni s poglobljenim znanjem, hkrati pa so prava poslastica za poslušalca in gledalca. Hvala za res veliko mero zavzetosti in profesionalnega pristopa, ki je viden ob slehernem javljanju iz Italije.

Ob vaših oddajah se lahko tudi sprostimo in zabavamo. **Tilen Artač** je nepogrešljiv. In seveda celotna ekipa, ki sodeluje pri oddaji **Kaj dogaja**. Preprosto vrhunsko.

Ob vseh obrazih in glasovih, ki jih vidimo in slišimo, pa se mnogi zavedamo tudi vseh ostalih, ki delajo za kamerami in mikrofoni. Grafične podobe, zvok, slika ... Vesela sem, da se na tem področju nenehno izboljšujete.

Pogrešam seveda Marcela in **Studio City**, pogrešam tudi **Globus**, na radiu pa **Miho Šaleharja**. In upam, da se nekega dne vrnejo.

Na koncu pa naj dodam, da se ob **Valu 202** zbuja vsako jutro, ob vikendih pa me spremlja skozi cel dan. Na **Prvem** pa ne primanjkuje poglobljenih, odličnih oddaj (**Studio ob 17h**), ki jim ponavadi prisluhnem na podcastih zvečer. Ob vsem tem pa je zlata vreden tudi **odličen glasbeni izbor**.

Kako zelo pomembno je, da radijski voditelj obvlada slovenski jezik, je splošno izobražen, družbeno kritičen, ima smisel za humor, ki ni na prvo žogo ..., se človek zave, ko kdaj pa kdaj za minuto ali dve prestavi na katero od ostalih slovenskih komercialnih radijskih postaj (in zaboli uho ter stisne v želodcu). Zato: hvala in poklon vsem radijcem, voditeljem in glasbenim urednikom na vseh nacionalnih postajah.

V želji, da ob vseh burkah, ki se dogajajo, ne izgubite svojega žara in motivacije in nas še naprej izobražujete, informirate, razveseljujete in osveščate, vas lepo pozdravljam.«

Varuhinja se je odzvala:

»Vaš premišljen zapis o TV in radijskih vsebinah sem brez vaših osebnih podatkov posredovala uredniku Športnega programa na TV Slovenija ter direktorjema TV in Radia Slovenija.

Vsekakor so takšne konkretne pripombe na konkretne vsebine zelo dobrodošla usmeritev ustvarjalcem za delo v prihodnje in pomoč pri uvidu v svoje delo z vašega, gledalskega in poslušalskega zornega kota.

Glede rabe slovenskega jezika in kulture govora se povsem strinjam z vami, da se ju zavedamo šele, ko slišimo kaj drugačnega. O jeziku – pisnem in govorjenem – sem pred kratkim spregovorila tudi na delovnem sestanku z jezikovnimi svetovalci in strokovnjaki, ki na RTV Slovenija skrbijo za kulturo govora. Programski svet letos načrtuje tudi

poseben tematski panel o jeziku, ki ga zelo pozdravljam. Slovenski jezik je namreč ne le konstitutivni element slovenskega naroda, temveč je tudi izjemno živa stvar, ki se sproti razvija, RTV Slovenija pa kot pomembna (tudi jezikovna) ustanova skrbi tako za njegovo pravilno rabo kot tudi za udejanjanje vseh novosti, ki jih prinaša razvoj jezika. In veseli me, da se tega zavedate tudi gledalci in poslušalci.

Zato vam želim še veliko zadovoljstva pri gledanju in poslušanju vsebin RTV Slovenija ter vas vabim, da se še kdaj oglasite – z lepimi, pa tudi morda kritičnimi pripombami.«

Mnenje

Gledalka in poslušalka **A. D.** je izrazila mnenje o nekaterih oddajah, voditeljih, odnosih med RTV-sodelavci, oglasih med športnimi prenosi ...:

»Dovolite, da kot redna gledalka in plačnica RTV-ja, podam nekatere pripombe oziroma vprašanja in sicer:

1. Tarča minuli četrtek (op. a.: 8. 12.). Takoj na začetku je voditeljica postavila vprašanje gospodu Toninu. Še skoraj pričel ni govoriti, ko mu je že skakala v besedo. Sprašujem Vas, kdaj bodo voditelji oddaj postavljali jasna vprašanja in pustili, da bo vprašani mirno odgovoril, brez vmešavanja voditelja. /.../ To ni samo v Tarči, ampak tudi v drugih oddajah.

2. Mislim, da je še isti dan v Odmevih voditelj poročal, da so bila podeljena priznanja Boruta Meška tudi gospe Petrovčičevi. Vse lepo in prav, vendar ob koncu te vesti bi bilo lepo, da bi kot stanovski kolega gospe čestital. /.../ S tem je pokazal, kakšna mržnja je med novinarji.

3. V soboto in nedeljo je bilo veliko športnih dogodkov, zato so se programi preklapljali glede na nastope naših športnikov. Zelo pohvalno in čestitam našim reporterjem, ki se zelo trudijo. Žal pa se je pri tem preklapljanju zgodilo, da je bila zamujena slalomska vožnja naše reprezentantke Ane Bucik. Nihče se ni opravičil. Pri tem so bile bolj važne reklame, ki jih kar naprej vrtite na škodo nas gledalcev. /.../ Vrtite torej reklame med nastopi drugih manj pomembnih dejavnikov.

Na RTV se ne zavedate, da ste vi zaradi nas in ne mi zaradi vas. Tudi vse zdrahe, ki se sedaj odvijajo na RTV med levimi in desnimi - ne prikazujte jih nam, ki nismo nič krivi in moramo to prenašati. Stopite vsi en korak nazaj, pa se obnašajte kulturno s potrebno spoštljivostjo drug do drugega. /.../

4. Še isti večer, ko nisem mogla zaspiti, je bila na nočnem radio programu odlična oddaja Alfija Nipiča in glasbenikov iz Furlanije, ki je bila predvajana iz koprskega studia.

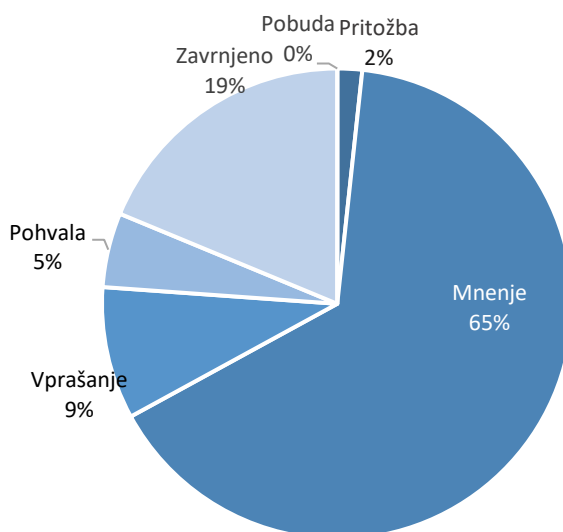
5. Naj pripomnim, da nisem v nobeni stranki, spoštujem vsakega človeka pa naj bo levi ali desni, če je kulturni in spoštovanja vreden. Ne morem pa pristajati na tak način delovanja. /.../ Spoštovanja so vredne tudi vrednote naše osamosvojene države - domovine. To je premalo poudarjeno.«

STATISTIKA

	DECEMBER 2022	NOVEMBER 2022	DECEMBER 2021
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	67	141	76
Informativni program	35	102	50
Kulturno umetniški program	4	2	11
Razvedrilni program	7	9	2
Športni program	6	7	4
Program plus	0	0	4
Ostalo	15	21	5
REGIONALNI CENTER / TV program			1
Televizija Koper	0	0	1
Televizija Maribor	0	0	0
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	4	7	8
Radio Prvi	3	4	5
Val 202	1	3	0
Ars	0	0	0
Koper	0	0	0
Radio Maribor	0	0	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	0	0	3
MMC			
SKUPAJ	32	25	11
Novinarske vsebine	9	6	4
Uporabniške vsebine	20	14	6
Storitve	3	5	1
PROGRAMI ZA NARODNOSTNI MANJŠINI			
SKUPAJ	0	0	0
TV Capodistria	0	0	0
Radio Capodistria	0	0	0
MMR	0	0	0
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	73	95	52
Jezikovna kultura	2	7	4
Oglaševanje	4	3	1
Dostopnost in prilagojeni programi	2	0	2
RTV prispevek	4	1	0
Tehnične zadeve	6	1	5
RTV SLO - splošno	8	7	11
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	4	4	5
Ostalo	10	11	5
Zavrnjena obravnava	33	61	19
VSI ODZIVI	176	268	148

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	176
Pritožba	3
Mnenje	115
Vprašanje	16
Pohvala	9
Pobuda	0
Zavrjneno	33

SKUPAJ	176
Elektronska pošta	124
Spletni obrazec	20
Pismo	3
Telefon	29

